

Az Ige tükrében.

A lelkipásztor „szabadsága” a világban.

I. Kor. 9. r. 4. 6—15. v.

1. Pál apostol szerint a lelkipásztornak „szabadsága” van arra, hogy *ne dolgozzék*, t. i. kézzel s élhessen az evangéliumból, mert ő katonája az evangéliumnak, plántálója az Úr szőlőjének és legeltetője a Krisztus nyájának, akit a zsold, a gyümölcs és a tej megillet. Jézus rendelése is az, hogy apostolai az igehirdetésből éljenek, mert méltó a munkás a maga tápláltatására. A munka természete is ezt hozza magával, mert a lelkipásztor nagyobb értéket ad, mint amit kap: lelkieket ad és testieket kap. Tehát jogosan lehet kívánni azt, hogy a gyülekezet a lelki javakért elartsa pásztorát.

2. De az apostol *nem élt* ezzel a „szabadsággal”. Ezt két dologgal indokolja. Nem akart akadályt gördíteni a Krisztus evangéliuma elé és nem akarta, hogy az ő dicsekedését hiábavalóvá tegyék. Fenntartván azt a jogot, hogy eihetne az evangéliumból, ő az evangéliumnak élt, ingyen hirdette azt a világnak. Miféle akadályt gördített el ezzel a Krisztus ügyének útjából? Azt, amit az anyagi javakért való küzdés gördít az evangélium szolgálatára. A föld, a pénz, a gazdaság gondja nagy akadálya a lelkipásztor felszárnyalásának, hősiességének, szabad szolgálatának. Érdekellentéteket idéz fel, kifelé perlekedéseket, befelé elanyagiasodást. Jobb volna, ha az evangéliumért nem kapna semmit. És miféle dicsekedést nem akart hiábavalóvá tenni az apostol? Azt, hogy ő önzetlenül dolgozik. Nagy erőssége volna s lelkipásztornak, ha senki sem mondhatná, hogy nem meggyőződésből, hanem csak pénzért hirdeti a szentséget. Az evangéliumi élet dicsőséges reálitása nőne ezzel.

3. Pál apostol álláspontjából miféle következtetést vonjunk le? Semmi szín alatt sem azt, hogy mivel a lelkipásztorkodásból nem is illik, nem is lehet megélni, jobb kenyérért és több pénzért hagyjuk el a Krisztust és keressünk más megélhetést magunknak. A lelkipásztornak még akkor is önkényes szegénységben kellene élnie, ha más munkából élve, az evangéliumot ingyen hirdetné. Hanem a követendő igazság az, hogy azt az időt és erőt, amit mások a nyereségszerzésre fordítanak, a Krisztusnak adjuk és a világ dolgaival csak abban a mértékben foglalkozunk, amennyi életünk fenntartására kell s

hogy tudjunk szabadok lenni a vagyon kísértésével szemben akkor is, ha alkalmunk volna nyereségre. Örülnénk, ha csizmadiák és villanyszerelők hirdetnék az ígét, de csak akkor, ha önkényt szegények maradnának, a nyereségre való időt és erőt Krisztusnak adva. Végre úgy kell hirdetnünk az ígét, hogy a világ meglássa annak páratlan értékét s szívesen áldozzon azért, hogy nekünk az evangéliumért élni lehessen. M. S.

Igehirdetés, kultusz.

Igy szólt a Pásztor.

— Özv. Schäfer Andrásné Kerekes Teréz koporsójánál. —

Ján. 10. 27. Az én juhaim hallják az én szómat és én ismerem őket és követnek engem.

Egész küzdelmes életén át egy égi hangra figyelt. Hallotta a Pásztor szavát és követte azt, aki ismerte őt. Olyan életet, amelyet a mi Istenben boldogult testvérünk élt, higyjétek el, nem is lehet másképen végigélni, csak ha a lélek a mennyei Pásztor szavára figyel és utána megy. Ha önmagára hallgatott volna: hányszor maradt volna tanácstalanul és hogy roskadt volna le végre is kétségbeesve a terhek alatt! S ha másokra hallgatott volna: sohase vívta volna meg családjáért, gyermekeiért azt a fájdalmas, diadalmos harcot.

De „az én juhaim hallják az én szómat“ ... Ez a szó parancsolt a gyöngé asszonynak: mentsd meg, tartsd meg a családodat! S a gyöngéd asszonyi lélek acéllá keményedett: csupa energia, kitartás, munka lett s mint száz meg száz kis diák gondos, hűséges táplálója, csodálatos eréllyel és szeretettel vezette az Alma Mater rábízott, a lelkiek mellett gondban egyenlő, fáradságban nem kisebb dolgait. S ha talán kifáradott, vagy csüggedezett, hallotta a Pásztor szavát: „én ismerlek!“ Gondom van reád, nem hagylak el ... Ne hagyd el a tiedet te sem! S a száz és száz gyermek gondjaival terhelt lélek új erőre gyúlt s bölcs, szeretetteljes, erős és önfeláldozó nevelőjévé lett a saját gyermekeinek is. Példát adott a nevelésre, mert szeretete igaz s igazsága csupa szeretet volt.

Es Istennek örök igaz törvénye szerint engedelmissége, mellyel Pásztorát követte, nem maradt jutalom nélkül, Családját megmentette, gyermekeit felnevelte s a nekik adott lelki örökséget gazdag gyümölcsözésben szemlélhette, mikor a gyermekek méltó hálájukat gyermekeik, vagy a rájuk bízott nép igaz szeretettel való nevelésében sugározták vissza reá. Utolsó napjait is az Amerikában élő fia levele és hálája aranyozta be. S mikor az anya hősies munkáját elvégezte, jöttek az Isten szeretetének

még nagyobb bizonyosságai, a még nagyobb terhek és fájdalmak. Temetni kezdett. Előbb a férjet, aztán a fiút, akit bizonyára szívesen váltott volna meg saját életével; de neki maradnia kellett, míg amaz távozott. Majd egy másik, szívének oly kedves lélek tragikus vége szakadt lelkére . . . Oh, ha magára, vagy másra hallgatott volna, vajon mi vigasztalta volna meg? . . . De ő a Pásztor szavát hallgatta . . . Mindez nem elválás, nem vég, nem végzet . . . Csak előtted jőnek ők hozzám, csak az útát mutatják neked . . . Utánuk jövet engem követsz. Csoda e, ha élete végén a halottak szinte előbbek voltak neki, mint az élők? Ha lelke kereste, tapogatta és átkarolta őket a homályos ösvényen, amelynek végéről a jó Pásztor hívó szava cseng . . . Oh, olyan szenvedések árnyékaiban veszett bele tűnő alakja a ködbe, amely mindent elborítani elég, ami földi . . . S az utolsó szava: „Jézusom!” már onnan hangzott vissza felétek, ahol vége a ködnek és éjszakának, ahol már felragyogott az örök Nap s ölébe vette az, aki mindig hívogatta magához, aki ismerte őt s akit ő követett. S ha ti, testvéreim, szívetek teljes szeretetével hiszitek ezt: nem vagytok többé vigasztalás és remény nélkül. Átala is most már a jó Pásztor hívogat, nektek is szól édes szava: Az én juhaim hallják az én szómat én ismerem őket és követnek engem . . . Csak előttünk ment . . . a viszontlátásig! . . .

M. S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Elrejtett ékesség.

— Özv. Báró Wesselényi Istvánné, Rhédey Stefánia grófnő koporsója felett. —

„ . . . ékessége . . . a szívnek elrejtett embere, a szelid és csendes lélek romolhatatlanságával, ami igen becses az Isten előtt.”

I. Pét. 3., 3a.)—4.

Aldott, hosszú élet után tért meg mennyei Atyjához, az igazak hazájába. És ez az élet nem nélkülözötte azokat a külső ékességeket sem, amelyeket Isten e világban adhat gyermekeinek. Egy fényes, dicső nemzetség nevének utolsó hordozója volt s egy másik nagy és dicsőséges nemzetség fényébe olvadva, kétszeresen ragyogott, hogy aztán szeretett unokái által egy harmadik nagy történelmi névvel is összeforrjon az élete. Egy nemzet múltjának fejedelmi emlékei ragyogtak ékesség gyanánt homloka körül. S a hosszú életnek voltak az Isten kegyelméből fényes, boldog, virágos szakaszai, tele az Isten világának ékességeivel. Akik a külső sorsát látták, e világ szerint kiváltságos, boldog, fényes, ékes életet láthattak, talán irigyelhettek benne.

De Isten előtt igazán a belső ékesség a becses; a szívnek elrejtett embere, a szelid és csendes lélek romolhatatlansága.

Akit szeret az Isten, részelteti e világ javaiban, dicsőségben, ékességében, mint azt a Jóbot, akit a Sátán megirigyelt;

akit pedig jobban szeret az Isten, azt részletti talán nem is látható, titkos, mély szenvedésekben, hogy belül olyan legyen a lelke, mint a sebekkel borított Jób teste volt a próbák alatt. Igen, mert Istennek az a fontos, hogy a szív elrejtett embere nőjön ki életünk mulandó cserepéből, s árássa a romolhatatlan, halhatatlan lélek szelid, csendes, mégis az eget betöltő isteni illatát. Szünetek titkos késével tisztogatja a mennyei kertész a lélek rózsafáját, befelé pergő, égő könnyekkel öntözeti felső bimbóit s a szeretet édes illata a szíven átcikázó finom, rejtett repedéseken át tölti be a világot, mint a Krisztus lábaira öntött nárdusolaj az eltört alabástrom-szelencéből. Istenben boldogult testvérünk belső ékessége úgy ragyogott át a külső dicsőségen, mint a Nap sugara az aranyfátyolon: nem jutott eszünkbe a holt arany, mert elfakult az élő arany fényében. Nagy ékesség a hatalom, a születés és a kiválasztott helyzet dicsősége; de van ennél egy nagyobb ékesség is: a szív elrejtett emberének, a szelid és csendes léleknek édes bája, kedvessége, gyermeg tisztasága... és ez volt a boldogult Nagyszony igazi ékessége, amit soha se felejthet el, aki ismerte. És ez az ékesség nem fakul meg az idő múlásával, nem vész el a külső veszteségekkel és nem törzül el a próbák sulya alatt. Nem, mert ez egyenesen az örökkévaló Isten szívéből sugárzik ki és örökifjú báját a Jézus Krisztus istengyermeki jelleméből kapja visszfény gyanánt. E drága lélek Őreá tekintett, amikor szenvedett — s azért mosolygott, azért volt olyan kedves, üde, lélekben ifjú egyéniség. Minden igaz szeretet, ha nem látják is, szünetéből fakad. A legáldottabb szívek a maguk rejtett sebeit úgy gyógyítják, hogy szeretnek. Ez az Istenben boldogult áldott lélek a gyermekeinek, az unokáinak nagy szeretetében gyógyult, erősödött, növekedett Isten előtt igen becsessé, emberek előtt tisztelt, szeretett, nemes Nagyszonyá.

És az Isten iránti hálás szeretete nemcsak övének közvetlen körében ragyogott, melegített, de mély, igaz vallásosságának és emberszeretetének sugárzásaként az Anyaszentegyház és a társadalmi jótékonyág terén is világolt. Isten kiválasztott szolgájának, az áldott emlékezetű Nagy Péter püspöknek szépséges predikációin boldogan épült a lelke Istenben a drági kicsiny templomban épenúgy, mint a Kolozsvárt tartott családi istentiszteleteken. Később itt ott lehetett őt látni gyakorta a theologia istentiszteletein, az Ige hallgatói és igaz megtartói között. Vallásos tradíciói, lelkének az Anyaszentegyházhoz kapcsolódó szárai épüget odafűzték a debreceni ősi kollegiumhoz és nagytemplomhoz, mint a kolozsvári Istenházához. S hogy lelkében a vallás valóban a szív elrejtett emberének, a szelid és csendes léleknek volt romolhatatlan létalapja, azt tettekben mutatta meg, amikor a kolozsvári női ipariskolának és egy egész sereg jótékony intézménynek és egyesületnek életében a sze-

retet irányító és gyámolító munkájában a vezetőszerpet vitte és teljesítette . . .

. . . Aztán látott sötét napokat . . . A régi világ, a régi emberek, a régi intézmények, a régi haza előbb részenkint, izenkint, ősi fáról hulló sárga levelekként, aztán egy zúgó viharral hirtelen zuhanással omlottak össze, égtek ki az ő életéből. Kihúnyó szemei előtt határsorompó ereszkedett le az atyai föld, az ősi birtok előtt. Mintha idegenné lett volna a világ, mintha nem lenne többé otthon . . . S a szárnyát bontó lélek fölsírt: Haza! . . . Haza! . . . S fölnyílt a sorompó az atyai föld előtt: a halásorompó mögött kitérült az igazi atyai otthon édes, végtelen, mennyei kalásztengerben hullámzó égi mezője . . . Nem pacsirtadaltól, angyali karok énekétől zeng a lég; nem a Nap ragyog már, hanem az Isten arca; nem földi emberek ajkáról hangzik feléje az Isten hozott, hanem a hűséges Megváltó köszönti s veszi karjára megérkező gyermekét. S ide alá, a ti szíveitekre a Szentlélek vigaszának gyöngyharmata hull: boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg, bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradalmaiktól és cselekedeteik jutalma követi őket. A szív elrejtett embere, a szelid és csendes lélek romolhatatlan ékességben ragyog most már örökké.

M. S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gyülekezeti munka.

A belmissziói munkások kérdésének rendezéséről.

2. *Belm. munkások képzésének* alapelvei.

Ahoz az általános rendezéshez, amit lapunk mult számában közölt tervezetben felvetettünk, a következő lépés az, hogy gondoskodnunk kell olyan *alkalmas munkáerők képzéséről*, akik a belmissziói munkák egyes ágait önállóan vezetni tudják. Ma már, a minden oldalon nagyobb és nagyobb igényekkel fellépő munkaszükségek egyenesen lehetetlenné teszik a lelkészeknek, hogy az egyház összes munkáit saját maga végezze, de más oldalról a tapasztalat azt is mutatja, hogy a lelkész-nél sokkal alkalmasabb erre a munkára egy laikus egyháztag, aki természetszerűleg közelebb áll másokhoz, mint a lelkész. Az a kevés tapasztalat, amit e tekintetben eddig tettünk, azt mutatja, hogy különösen a vasárnapi iskolai munka sokkal jobb kezekben van ilyenek kezében, mint a munkával tulterhelt, készülni nem tudó, ezer gonddal és bajjal küzködő lelkészében — ha magának a munkának a *vezetését, irányítását* maga a lelkész tartja a kezében.

Mert minden belm. munkásképzésnek egyik elengedhetetlen feltétele az, hogy maga a munka irányítását vezető lelkész

úgy lelkileg, mint módszerileg birtokában legyen mindannak, ami őt a vezetésre igazán alkalmassá teheti. Ennek a hiányából származik a legtöbb nehézség a belm. munkákban, sőt egyenesen az akadály is. Ha a lelkipásztor lelkileg és módszerileg nincs birtokában a munkához szükséges eszközöknek, könnyen állhat elő az az eset, hogy az illető belm. munkás lenézi a lelkészt, nem fogadja el az irányítását, vagy, hogy a lelkész képtelen beelátni a munkába és ellenőrizni azt, s ebből következik, hogy, ha baj van, csak akkor veszi észre, mikor már nem lehet rajta segíteni. A munkától lelkileg távoleső pap és az evangéliumi munka problémája, bármilyen ritka is a maga nemében, mégis végzetes következményekre vezet, ott, ahol fennáll, megbontja az egész gyülekezetnevelés egységét, széthuzást, irigykedést produkál. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a papnak értenie kell minden gyakorlati fogáshoz, ami az egyes munkaágakban érvényesíthető, tudni kell vezetni vas. iskolát épügy, mint ifj. bibliakört stb., de ismernie kell a módszer alapelveit, s főképp *lelkileg* kell előkészülnie rá, beillesztenie azt gondolatban az egész gyülekezetnevelés programjába, figyelemmel kíséreni, imádságaival támogatni a munkát. Ha ezenkívül még — meglátva azt a feladatot, ami esetleg más munkaerő hiányában reá vár — megismerkedik teljesen a módszerével a munkáknak, ez nemcsak arra teszi képessé, hogy vezesse azt, hanem arra is, hogy gyülekezetének alkalmas tagjai közül kiválasztva a legalkalmasabbakat, — az előbbi közleményben látható tervezet szerint — kiképezze őket az egyes munkaágak önálló vezetésére. Azért sürgetjük és kínáljuk állandóan, egyházi lapjaink hasábjain, konferenciákon, személyes beszélgetésekben, hogy lelkész- és tanítótársaink közül minél többen ismerkedjenek meg ezekkel a dolgokkal.

Egy modern lelkészre tehát az egyház vezetésében valami egészen másforma feladatok várnak, mint az eddig megszokottak. Sokkal kevesebb *tényleges* munka, azok közül, melyek ma idegölő erővel rontják meg a lelki életét, de sokkal több lelki támasz és vezetés. Az egyházközség adminisztratív ügyeit, a liturgikus funkciókat, vallásórákat — amennyiben nem rendelkezik segéderővel — maga végzi. De vasárnapi iskolájában vannak megbízható segítői. Hetenként 1 órán összejön vasárnapi iskolai vezetőivel, előkészítő órára, vagy, ha az is van, aki azt megtartja, havonként egyszer, mikor meghallgatja a jelentéseket az egyes csoportok munkájáról, s a látogató tapasztalatairól. Ugyancsak havonta egyszer az ifjusági munka vezetőivel tárgyal, programot felülvizsgál, tanácsokat ad, akadályokról való beszámolókat hall. Egy másik alkalommal a felnőttek között tartott vallásos nevelői munka vezetőjével beszél meg ennek a munkának a kérdéseit. Havonta egyszer a presbiterek közül jön össze azokkal, akik a lelki munkák felügyeletére vannak kijelölve, s megbeszélve a

munkák állását, közösen Isten elé viszik a sikereket és az akadályokat imádságukban. Egy külön alkalommal az összes munkák vezetőivel tart közös bibliaórát, melynek az a hivatása, hogy a munkaágak közötti kapcsolatot és egységet fenntartsa és minden lélekből a közös cél és eszmény gondolatát megerősítse. Mindenek mellett magán csendes órájában Isten elé terjeszti a munka folyását, eseményeit, s társalkodik Istennel afelől, mit és hogyan akarja az Úr ezekkel cselekedni. Látszik, mennyivel *kevesebb* munka ez, mint vasárnapi iskolából fáradtan a szószékre, onnan az ifj. bibliakörbe, délután a templomba, onnan vallásos estélyre menni, azokat mind vezetni és azokért mind agítani. De a következő pillanatban látszik az is, mennyivel *több* is ezeknél, hiszen az *egész munka egységes áttekintését* kívánja, egy állandó lelki kontaktust a munka vezetőivel, állandó hordozását a munkának Isten előtt, el nem vesztést a részletekben, bátorítását a csüggedőknek, számon tartását minden akadálnak. *Ez igazában a lelkipásztor munkája*, és ez az igazi kálvinista gyülekezeti munka, ahol mindenki dolgozik, s mindenki egy célra néz. Mégis, nagyon póruljárná az a lelkész, aki ezt a munkamódszert a *könnyebbség*, vagy a *kényelem* szempontjából próbálná nézni, mert ez a munka csak úgy mehet ezen a módon, ha *már maga nevel magának* olyan munkásokat, akikre rábízhatja ezeket. Amíg ilyen munkásaink nincsenek s amíg ezekkel a munkásokkal mi nem tudjuk fenntartani az igazi lelki közösséget, amíg őket is és mindannyiunkat is nem súti és égeli a Krisztus anyaszentegyházáért való munka vágya, s amíg ez a vágy a szereplésnek, vagy a munkának az ösztönéből és nem az Isten anyaszentegyháza iránti égő szerelemből fakad, addig jobb, ha meg se próbálkozunk ilyennel, mert a bukás nagyobb lesz, mint gondolnók és a kár nagyobb, mint a haszon, amit reményeltünk.

A tervezet szerint az egyházközségi munkások képzése a lelkész kezébe van letéve, tehát meg van adva a módja annak, hogy a lelkipásztor olyanokat állítson bele a munkába, akiket minden tekintetben ismer, s akikben megbízhatik. Ez a mód sokkal jobb a mi felfogásunk szerint, mint az, ha egy általánosan képzett idegen valaki kerül a községbe, aki nem ismeri annak az egyházközségnek természetrajzát és nehézségeit. Természetes, hogy ez nem akadályozza azt, hogy míg ez a képzés az egyes gyülekezetekben meg nem indulna, addig is központilag képeztesse ki a belm. munkások, azt pedig egyenesen megkívánja, hogy az egyes munkaágakban működő munkások időnként — pl. évenként — közös továbbképző kurzuson vegyenek részt. *Minden áron meg kell* ugyanis *akadályozni* azt, hogy e finom lelki munkákat végző egyének *lemondhassanak a továbbképzésükről*, és *minden eszközzel lehetővé kell tenni* nekik, hogy *magukat fejleszthessék*, a közös

találkozás által a munkájuk jelentőségét újból és újból át-
érezzék, s a módszerek újabb fogásaival megismerkedjenek,
mert ha bármiben, ebben az elmaradottság és túlhaladottság
a megsemmisülés veszedelmét vonja reánk.

A kiképzendők *kiválogatásánál* nagyon óvatosnak kell
lenni a lelkésznek. Nemcsak a helyi körülményeket kell tekin-
tetbe venni — van gyülekezet, melyben közbotrányt okozó
volna másnak, mint a lelkésznek tanítása a vas. iskolában, —
hanem az illető személyiségét különösen. Az előbbieket, a
helyi körülményeket egy idő múlva le lehet győzni. Ha abban,
akit a lelkész a vas. iskola vagy más evang. munka vezető-
jéül kiszemel, az alázatosság és hit tündöklök, ha távol áll
még az a gyanú is, hogy hiuságból vagy más érdekből maga
törekedett volna erre, ha a lelkész a kiszemeltet közelebb
vonja a munkájához, még a kiképzés előtt részt ad neki benne,
a nép hamar hozzászokik. De a személyes kiválogatás külö-
nösen fontos. Meg kell vizsgálnunk elsősorban azt, hogy az
illető *lelkülete* milyen. Az, aki a ker. élet öntudatos élését nem
kezdte meg, aki nem kapcsolódott még az ő Istenéhez, s nem
adta át életét neki *teljességgel, nem alkalmas* evang. munkára.
Általános panasz, hogy a mi egyházunkban *minden* lehet va-
laki, akár van hite, akár nincs, akár él komoly keresztyén éle-
tet, akár nem. Már eljutottunk odáig, hogy ez nem akadály
és megalégszünk avval, ha valaki egy nagy adományt ad az
egyháznak, hogy alkalmasnak tartjuk presbiteresre, vagy efé-
lére, s megalégszünk vele, ha néhanapján templomban látjuk,
hogy kiállithassuk róla a bizonyítványt, hogy „jó református!”
Gondoljunk csak a presbiteri karunkra, melynek ezen óriási
fogyatkozását most próbálgatjuk konferenciákkal, kátékkal s mi
egy s mással pótolgatni s most próbáljuk emelni a mértéket,
ami egy presbiterhez volt eddig szabva. Mindenki látja, aki ez
íránt érdeklődött, hogy ez irtózatoss nehéz és évtizedig alig
valami sikerrel kecsegtető feladat. Most az a kérdés: ezekben
az új munkákba, melyek *az utolsó menedéket és eszközt* nyujt-
ják anyaszentegyházunk megújítására, beengedjük-e az olyano-
kat, gyermekeinket, ifjúságunkat, egyházunk legbelső lelki éle-
tének vezetését rábiznunk-e olyan emberekre, akik ezeket a
munkákat oda fogják vinni a hitetlenségükkel, közömbösségük-
kel, kénytelenségből végzett munkájukkal, ahol ma az egész
egyház áll? Megteheti-e az erdélyi ref. anyaszentegyház ezt a
luxust, hogy alkalmatlan embereket tart a munkák élén. Az én
felfogásom szerint *nemcsak, hogy nem teheti meg, de öngyil-
kosság volna megtenni*, s ha ezt akarja, legjobb lenne, ha
minden további nélkül proklamálná az erkölcsi csődöt.

A belm. munkások képzésénél, kiválasztásánál tehát
missziói lelket, öntudatos, komoly ker. életet és őszinte egy-
háziasságot kell követelnünk azoktól, akiket e munkára beállit-
tunk. Gondolatom szerint ne abból induljunk ki, hogy hány

osztályt és minő iskolákat végzett az illető, hanem ebből a lelki előfeltételből. A másik előfeltétel szerintem a különböző munkaágakban különböző lenne. Vas. iskolába nem állítnék be olyat, aki nem konfirmált, ifjúsági munkára nem olyant, aki 18 évét el nem érte, stb. ez tehát következik azokból a munkákból, melyeket végezni akar.

Sokan abban a tévedésben vannak, hogy legjobb, ha ezeket — különösen a vas. isk. munkát — a tanítók vagy tanítónők végzik, akik ugyis egész héten foglalkozva a gyermekekkel, jobban ismerik őket. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ez épen az ellenkezőképen áll, s hogy ez a tévedés a vas. iskola helytelen — a mindennapi iskolával összetévesztett — fogalmából származik. A tanítót vagy tanítónőt épúgy nem lehet hivatalból szakértője gyanánt tartani azoknak a dolgoknak, mint a lelkész sem, lehet valaki a maga nemében kiváló tanító, ha egyszer a lelki és módszerei felkészültsége erre nincs meg, e munkákra nem alkalmas. Az a tanító, aki egész héten át foglalkozik a gyermekekkel azoknak világi tudományokban való oktatása által, s aki szigorú rendet kell, hogy tartson az iskolájában, csak ritka esetben tudja megtenni azt, hogy a személyes közeledés és ráhatás akadályait a gyermekben eltávolítsa. Az a megítélés, mely az iskolai nevelés alapját teszi, mely ott jó és rossz tanulás szerint osztályozza a gyermekeket, a vasárnapi iskolában vagy bibliakörben egyenesen veszedelemes lenne. A tanítónak tehát, mint vas. isk. csoportvezetőnek, sokkal több akadály van, mint másnak, így egyenesen el kell utasítanunk azt a tervet és gondolatot, mely a tanítókat kötelezni akarja a belm. munkák vezetésére, s csak tisztelettel adózhatunk annak a tanítónak, aki egy ilyenre való felhívás alkalmával azt a választ adta, hogy nagyon szeretne résztvenni a munkában, de lelkileg nem tartja alkalmasnak rá magát. Ez az őszinte vallomás, bármily visszásan hallatszik is, hogy egy ref. tanító vagy tanítónő *nem tartja lelkileg alkalmasnak magát ahhoz, hogy a gyermekeket Krisztushoz vezető munkát végezzen*, kétségtelenül méltánylandó, s csak azt a már köztudomású tényt szegezi le, hogy iskoláink elvesztették azt a karakterüket, hogy Krisztushoz vezérlő eszközök legyenek. Egy ilyen esetben *kényszeríteni* az illetőt a munkára, nemcsak az illetőnek lenne sérelmes, de, főképen, az egész munka pusztulásával járna. Ez is azt mutatja, hogy alkalmakat kell adni egyházunk intézményesen beállított munkásai és venni magunk lelkészek számára, hogy ezt a „lelki alkalmatlanságot” ne számíthassuk az akadályok közé, mert ez nemcsak a tanítók, de a lelkészek között is előfordul.

Akit a lelkész evang. munka vezetésére kiszemelt, meg kell tehát először ismertetni azokkal a lelki feltételekkel, melyek a munkához szükségesek. Alkalmat kell nyujtani az illetőnek

arra, hogy megismerje, miben áll a munka, látogatások útján győződjék meg annak fontosságáról, s tegyék ki pl. egy vas. iskolához készülőt, annak a hatásnak, amit a vasárnapi iskola a gyermekekben kelt, hogy lássa azok ragaszkodását, a munka szellemét, s ragadja meg a közösségnek s Isten jelenlétének az a hatása, ami egy ilyen alkalommal a gyermekeket eltölti. Evvel egyidejűleg nagyon komoly lelki előkészület alá vetjük. Már eddig is, azt választottuk ki természetesen az ifjúságunkból, vagy egyházunk tagjaiból, aki lelkületénél fogva alkalmasnak látszott, mert rendszeresen meg kell erről győződnünk, de más oldalról képessé kell tennünk arra, hogy saját maga is növekedhessék ebben a hitben. Mivel a hit növekedésének s a ker. élet táplálásának a biblia és az imádság a főszköze, ennél fogva arra kell igyekeznünk, hogy ezek hatalmát meglássa és életében érvényesítse. Különb. is, az evang. munkának is ez a két erőforrása lévén, ha a maga számára nem tudja ezeket használni, nem fog tudni másokat sem vezetni azok használatában, tehát alkalmatlan lesz a munkára. Ez az előkészület úgy oldható meg legjobban, ha a készülőknek bibliai részeket jelölünk ki otthoni tanulmányozásra, s kötelezzük őket, hogy naponként csendes órát tartva, a bibliával foglalkozzanak és imádkozzanak. Alkalmat keresünk velük arra, hogy az otthoni tanulmányozásra kiadott bibliai részeket velük megbeszéljük s egy hetenként tartott bibliaórán igyekezzünk meggyőződni arról, hogyan dolgozták fel az anyagot és alkalmat adni nekik rá, hogy hangosan imádkozva, szokjanak mások jelenlétében is beszélni Istennel. Csak természetes, hogy magánéletüket, jellemüket komoly figyelemmel kísérjük, s ha olyan bűnökben lennének, melyek köztudomásúak, pl. alkohol, vagy egyéb ilyen, ezek felvételéről szó sem lehet, egyéb bűneik és gyarlóságai felől pedig beszélünk velük és rávesszük őket, hogy az Isten kegyelme által igyekezzenek azoktól megszabadulni. Az istentiszteletek állandó látogatása, az urvacsora minden alkalommal való felvétele, a lelkésznek a munkájában, addig is, míg egy munkaágba beáll, támogatása s minden rábízott közérdekű megbízásnak való örömteljes és pontos megfelelés elengedhetetlen feltétele annak, hogy valaki ebben a munkában kiképeztesék.

Ezen lelki előkészület mellett a képzés két oldalon folyik: elsajátítani azokat az *ismereteket*, melyek abban a munkaágban fontosak, és elsajátítani annak *gyakorlatát*. A tervezett mindkettőt kiemeli, bár természetes, hogy ez a kettő fontosságban meg sem közelíti a lelki előkészület fontosságát. A minden kurzus vagy kiképzés nélkül „jó bizonyásra” adott felhatalmazás, illetve megbízás épen erre a gondolatra támaszkodik, mert ilyen igazán csak annak adható, aki lelkületénél fogva teljesen alkalmas, s akiről föltehető, hogy a módszerei fogásokat és szükséges ismereteket is megszerzi a munkához. Ezért különösen

alkalmas a munkaágak közül a vasárnapi iskolai és ifjúsági munkaág a *papnak* számára, mert ha a szükséges lelkület megvan, a gyakorlati képzettség könnyen megszerezhető. Velük a munka a lelkész munkájával igazán állandó kontaktusban állana és biztosítva volna annak egysége.

A tervezet szerint minden belm. ágban kiképzendő munkás bizonyos olyan közös tudnivalókkal kell, hogy rendelkezék, melyek minden kiképzés anyagában mellőzhetetlenül benne kell, hogy legyenek, mintegy a *törzsképzést* alkotva. Tény azonban az, hogy bár ezek, mint tárgyak, minden ágban előfordulnak, mégis mindenütt más és más kezelésben, úgy, hogy más-képen képeztetik ki a biblia ismeretében egy vas. isk. csoportvezető, mint egy ifj. munkás s így tovább. E továbbképzést, vagyis mindenütt előforduló tárgyakat a tervezet a biblia, heidelbergi káté, egyháztörténelem és az énekeskönyv ismeretében jelöli meg. A biblia az alapvető eszköze minden keresztyén életfejlődésnek. az egyháztörténet, melyhez az illető munkaág története is csatlakozik, az egyházban munkálkodó Szentlélek munkáival ismerteti meg, a heidelbergi káté és az énekeskönyv a munka konfesszionális karakterét akarja biztosítani, tehát azt, hogy aki a mi egyházunk lelki munkáiban részt akar venni, annak ismernie is kell az egyház hitét. És ez csakis látszólag mellékes jelentőségű, mert nekünk még a kolportöreinknek, evangelistáinknak is szükségük van arra, hogy más egyházak vagy szekták ellen megvédelmezzessék hitüket.

A tervezet a munkaágakat a következőkben látja: vasárnapi iskola; ifjúsági munka; népművelési és népjóléti munkák; evangelizáció és kolportage, vallásos összejövetelek, konferenciák és családi istentiszteletek. Előre is megjegyezzük, hogy ezek csak munkaágak és nem szakok, tehát az egyik munkaágra való előkészület, ha nem képesít is a másikra, de lelki-leg alkalmasabbá tesz az előkészületre. Nem képzelhető, hogy egy kolportőr, aki bibliákat árul a mi egyházunk megbízásából, ellensége legyen a vasárnapi iskolának, vagy viszont. Ha valaki több munkaágban óhajt működni, a tervezetben majd biztosítandó lesz számára az a jog, hogy az új munkaága módszerét tanulmányozza behatóbban, a törzstárgyakról csakis egy rövid, erre a munkára való alkalmazásáról szóló összefoglalást tanuljon. Nagy kár, amin minél hamarabb segíteni kell, hogy kézikönyvünk, melyekből egy-egy belmissziói munkaágot megtanulni és előadni lehessen, nincsen.

Ezek után át fogunk menni annak a képzési tervnek a tárgyalására, mely az egyes munkaágakban működő munkások előkészítésében segítségenkre lehet.

I. L.

Tudomány és világnézet.

Legújabb Kálvin-tanulmányok.

E cím alatt sorozatosan ismertetni óhajtjuk azokat a francianyelvű tanulmányokat, amelyek Kálvint újabb szempontokból mutatják be. Ez ismertetések az egyes tanulmányok rövid összefoglalásai lesznek, amelyekben igyekezni fogunk az eredeti dokumentumok hű fordításait is elhelyezni.

Legelsőnek a *Pannier Jakob* pompás tanulmányát mutatjuk be az olvasónak, amelyet ő a múlt évben olvasott fel a strasburgi egyetemen egy konferencia keretében „*Kalvin Strasburgban*” címen.

Tanulmányának az a quintessenciaja, hogy Kálvin kerek három évi strasburgi tartózkodása alatt lángelméjének teljes mértékét adta és Strasburg olyan korszakot ért el, amikor az európai történelemben és az emberi gondolkodás kifejlődésében egyik legnagyobb szerepét játszotta. A tanulmány gondolatmenete világos: azt vizsgálja, hogy mi volt Strasburg és ki volt Kálvin mielőtt egymásra találtak volna; azután együttműködésükben hogyan hatottak egymásra; végül miféle jótéteményeket kaptak kölcsönösen egymástól és mit köszönhetnek egymásnak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj*

Strasburg Kálvin előtt. Kálvin megérkezve Strasburgba egy nagyon kedvező talajra talált politikai, intellektuális és vallásos szempontból. Három nagy személyiség állott a város élén: Sturm Jakob a nagy államférfiú, Sturm János a professzor, az intellektuális világ képviselője és Bucer Márton, a pap. Egyház, Iskola, Állam képviselőik személyiségén keresztül állandóan egyesült és „ezek a nagy csillagok egy fényes konstellációt alkottak Strasburg egén.” Amíg más országokban az Egyház, Iskola, Állam rossz viszonyban élt egymás közt, a „boldog Strasburg” összeütközés és vérontás nélkül reformált e három területen.

Sturm Jakob, az elzászi állam nagy embere, őszintén protestáns és tiszta minden fanatizmustól. Halálakor a „haza atyjának” proklamálták. Kálvin is nagyra becsülte politikai koncepcióit. Az ő figyelme különösképen a közoktatásra irányult. Szavára elemi, latin, felsőbb iskolák nyílnak meg egymás után. Majd a menekültek gyermekeinek nyit iskolát. Saját könyveiből megveti a könyvtár alapiát és megnyitja azt a közönség részére. Álmodozott egy akadémiáról, sőt egy egyetemről is, „ahol minden egyház és nemzet kiváló professzorai tanítanának egymás mellett.”

Ha a közoktatás megszervezője és adminisztrátora Sturm Jakob volt, annak lelke és sugalmazója a nagy pedagógus

Sturm János (nem rokonok). Nem volt elzászi származású, hanem luxemburgi. Sturm János a humanizmus híve, de több mint humanista, — vallásos: „a viclifi méregtől” megmérgezve, amint azt megjegyzi humanista mestere. Kálvin Párisban találkozott vele először, ahol akkor a „Collège de France” egyik professzora volt. Innen került Strasburgba, ahol nemskára rektor lesz „az új idők legnagyobb pedagógusa.” Pedagógiai alapelvét így fogalmazta meg egyik könyvében: „A tanulmányok célja kegyes, tudós és olyan emberek formálása, akik képesek magukat jól kifejezni. Az ő szeme előtt legjobbak mesterek az ókor egyes pogány írói: De hajlik az „evangéliumi tan” felé is és Bucerrel levelezésben áll, aki Sturmot Strasburgba vonja és ő fogadja leelőször házában. De Sturm János „türelmes”, épen úgy mint Jakab s Bucer ellentáborában is vannak barátai. Ami a nemzetközi viszonyt illeti, nem kevésbé türelmes: szabály-rendeletet ad ki, amely megbünteti azokat a diákokat, „akik zaklatják társaikat nemzetiségi okok miatt.” De ő is, mint Sturm Jakab és talán még erősebben, Franciaország barátja. Párisban nősült. A francia király kihallgatáson fogadta őt és fizette penzióját. Meggyőződése inkább a francia és elzászi, mint a német protestántizmus felé viszik. Bevezetést ír a Bucer traktátusához, amely az úrvacsoráról szól. A strasburgi francia egyház tagja, annak megalakulásától kezdve. Haláláig sürgette, hogy egy egyetemes konzilium szabályozza a keresztyének közötti különbségeket, miután már egy „prosynode” megvizsgált minden kérdést, amelyen hatholikusok és protestánsok testvériesen kinyilvánították nézeteiket.

Strasburg harmadik nagy irányítója Bucer volt, az egyház reformátora. „A reformáció mindenütt benszülött volt, a föld gyümölcse”; Strasburgban se nem német se nem francia, hanem strasburgi. A reformáció itt se nem lutheránus, se nem kálvini, hanem buceri és Kálvin is itt sok tekintetben buceri volt.

Bucer Selestat-ban született. Sokkal fiatalabb volt Luther-nél és tizenhét évvel idősebb, mint Kálvin. Barát volt, mint Luther és mint Erazmus tanítványa, Kálvin; aztán Luther látogatásával „Martinien”-nek minősítettek, de távol állott attól, hogy Luther eszméit teljesen elfogadja. Inkább Melanktonnal szimpátiázott. „Bibliás”-nak hívták, mint a francia protestánsokat. Isten Igéje anyira rányomta a Szt. Lélek tekintélyét, hogy Luther egy napon nevetve mondta, hogy mindig ez a szó van a szájában: Szent-Lélek, Szent-Lélek!”

Arra vágyott, hogy a strasburgi reformáció munkásai jó egyetértésben éljenek egymás között és békében a „barátokkal és prêtreskel”, akik nem hagyták el a várost. Arra vágyott, hogy a strasburgi egyházak harmóniában éljenek a külföldi egyházakkal. Sőt szerette volna, ha a katolikusok és protestánsok egyetértéssel a lényeges dolgokban, koncessziókat téve másodrangú kérdésekben.

A nemzetek és egyházak közötti béke barátja volt, mint Sturm János, de azért végtelenül kedvező a franciákkal szemben. Amikor előre megérzi, hogy a háború ki fog törni a francia király és az empereur között, így síránkozik: „Franciaország királya barátunk volt, most ellenségünké tettük; az empereur valóságos ellenségünk volt, őt hatalmassá tettük!” Ha lefordítja Luther postilla-ját, ezt azért teszi, hogy a francia testvéreknek szolgáljon vele. Amikor kiadja komentárját a zsoltárokról, ezt írja rá: „Azért, hogy az én könyveimet a francia könyvtárak megvehessék.” Zwinglinek azt írja, hogy ő „Franciának látszik”. Bernben aláírja a Forel által benyújtott formulát, mint a francia egyház hitvallását. Senki sem vágyódott jobban nálanál, hogy Strasburgból „összekötőt csináljon Franciaország és Németország között.” Európa összes protestánsainak federációjára óhajtozott, amely erősebbé tenné mindnyájukat. Portraitján ez a jelszó olvasható: „Mihi patria coelum.” Úgy a nemzetközi, mint a felekezeti politikában a béke volt a célja: „indefessus conciliator et pacis instaurator.” Kálvin előtt kifejtette alapelvét, mely vezetni tartozik minden vitatkozást, amely a „testvéri szeretet”. „Caritas vero scis quam late patet, scis qua in fratribus fert, qua dissimulat, scis ut captat consensum cum omnibus filiis Dei.” Amikor Kálvin tanuja volt Bucer erőfeszítéseinek Ratisbinnenál, amikor látta, hogy kezét szorít az imperátorral, így szólt: „Totus ardet studio concordiae.” *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

Bucer kimondhatatlan fájdalommal érzett Augsburgban, amikor Lutherrel nem tudott egyetérteni a konfesszió tekintetében; maga szerkesztett egyet és bemutatta azt a császárnak, amely aztán Strasburg hivatalos hitvallásává lett. Az úrvacsoráról való felfogása megegyezik a Kálvinéval. Az egyház szervezésében Bucer kezdeményező volt. Inspirációjára egy szinódus ül össze Strasburgban; a magisztrátusok együtt munkálkodnak ez ügyben. A prédikátorok egy konvent-et alkotnak, amelynek elnöke Bucer. Az egyházhoz elválaszthatatlanul kapcsolódik az iskola: „schola primarium membrum ecclesiae”.

*

Kálvin Strasburg előtt. Miután láttuk Strasburg szellemi és lelki képét e három nagy személyiségben, forduljunk Kálvin felé és kérdezzük: honnan jött, mit csinált és hol állott a szellemi és lelki világ birodalmában, mielőtt megérkeznék Strasburgba.

Picardiából jött. Egész életén magán viseli ezen eredet bélyegét és emlékét. A pikárdiaiak jelleme: élénk intelligencia, fogékony sőt érzékeny szív. Tartózkodó látszat alatt, a spyolok izzó vére folyik ereikben (Kálvin anyja cambrai-i). Első kezdésre makacsul ellenálló, hirtelen határoznak és ettől a pillanattól kezdve szilárd akarattal törnek tervük kereszül-

vitelére. Vérmérsékletük csendesnek látszik; a mélyén azonban nagyon nerozusak.

Kálvin kiváló jogász, irodalmár, theológus, de nem határozta el magát sem pápságra, sem az ügyvédi gyakorlatra; koraérelt szerző, író, Seneca latin kommentálója. Kálvinnak semmi kedve sincs elhagyni humanista tanulmányait: azonban egyre jobban látogatja az evangéliumi összejöveteleket. Huszonnégy éves korában megtette a határozott lépést az evangélium felé, amikor barátjának, a párisi egyetem rektorának, a baseli orvos Copnak egy beszédet csinált az evangéliumi tan érdekében. E barátjától hall Baselről, ahol Erazmus élt. És még ezelőtt hallott már Strasburgról beszélni. Unokatestvére, R. Olivétán, itt tanult Bucer vezetése alatt. Bucer írta Farelnek Kálvinnról: „van nekem egy ifjú emberem Noyonból, akit elűztek Orleanból, ahol tanult.” Bourgesben is hallott kétségkívül beszélni Bucerről Wohnar professzortól.

Kálvin gondolata tehát Elzász felé fordul. Amikor az üldözések megkétszereződnek az ő hitsorsosai ellen, számúzi magát — nem azért, hogy evangelizáljon, hanem, hogy folytassa tanulmányait. Kálvin Bazelbe megy Strasburgon keresztül. Az utazás nagyon kalandos volt. Minden pénz nélkül érkezik meg. Egy barátjával é: annak két szolgáljával utazott el. Az egyik szolga azonban útközben elhagyta őket és magával vitte a „tarisnyát” majdnem minden pénzzel és a lovak közül egyiket. E kalandot a másik szolga mesélte el: „tiz écus-jük maradt, amivel Strasburgig jutottak.” Itteni tartózkodásáról semmit sem tudunk. Majdnem biztos, hogy meglátogatta Bucert és pénzt kölcsönzött tőle, amivel útját folytatta Bázelig. Itt visszavonult életet élt, teljesen az intellektuális munkára szentelte magát. „Azért, hogy nyugodtan élhessek valamelyik sarokban, ismeretlenül, amire mindig vágytam, Bazelben elrejtőzve laktam.” Elrejtőzködve sokat dolgozott: kijavítja Olivétán Bibliafordítását s kiadja az Institutiót huszonhat éves korában.

Bazelből egy rövid olaszországi utazás után visszatér Párisba, azután testvérei társaságában Strasburg felé tart. Az útát azonban elzárják a harci csapatok. Kerülő útát kell tehát tenni Genfen és Baselen keresztül. Ekkor történt, hogy Farel visszatartja őt saját akarata ellenére Genfben. „Farel visszatartott, nemanyira tanács, buzdítás, mint inkább egy rettenetes átok által, mintha Isten nyujtotta volna ki kezét a magasban, hogy megállítson.”

Genfben először professzor, azután pap. Szerkeszt egy kátét és egy hitvallást. Küzd azért, hogy az egyházba disziplinát vigyen be. Húsz hónap mulva, miután megtagadta az az úrvacsora kiszolgáltatását, „hogy nehogy profanizálják a Szent Mysteriumot”, Farelle együtt számúzik. Baselen húzód-nak meg. Kálvin, miután összetörte őt a nagy emoció, elhatározta, hogy újra kezdi tanulmányait nyomasztó visszavo-

nultságában. De itt nem élhet többé ismeretlenül. Institúciója és genfi munkája híressé tették őt. Sturm János boldogan ragadja meg az alkalmat, hogy Strasburgba hívja a humanistát, akit nagyrabecsült (doctissimus, optimus, sanctissimus, carissimus). Mindketten „conjunctissimi“, írta még Párisba Kálvinnak, akivel már akkor levelezésben állott.

Institúcióját olvasták Strasburgban megjelenésétől kezdve. Sturm így fejezi ki csodálkozását felette: „Nem tudom, ha ehhez valami hasonló léteznék, valami tökéletesebb a vallás-oktatásra és az erkölcsök és tévelygések javítására.“ Capiton és Bucer, a reformátorok nem kevésbé becsülték őt. Capiton írja: „Arra kérék, jöjj látogass meg minket . . ., írásaid még erősebbek lesznek és még hatalmasabbak, mikor téged hallani fogunk.“ Bucer rendez-vous-t kér Baselben, Bernben, vagy Genfben, hogy sürgősen tárgyaljon vele. Pár hónap múlva találkoznak is, Erősen hívja Kálvint Strasburgba. Búcsuzáskor így szól Kálvinhoz: „Ne vedd meg kéréseimet, nagytudományú és szent ember“.

E két ember hite ugyanazon a fundamentumon nyugodott. Ez az alap az Isten Igéje volt. Ez a „biblicisme spiritualiste“ jellemzik gondolkodásuk kifejlődését életük első korszakában. Később ellentétek és korlátok merültek fel közöttük, de aztán ismét megtalálták egymást az Evangéliumban. Kálvin is hangsúlyozta kátéjában az evangéliumi egyházak szükséges konkordiáját, ami kedves gondolata volt Bucernek.

Az aspirációik közötti harmónia erősen kívánatossá tette együttműködésüket, hogy megerősödjék így az alig tizen-négy év óta megkezdett egyházi munka Strasburgban. Másfelől Bucer megérezte, hogy Kálvin megszorodott lelkének is szüksége van Strasburgra. Kálvinnak ide kell jönnie, hogy kipihenje a genfi küzdelem fáradalmait és szorakozzék itt hasznos munkával.

Kálvint ráveszik, de csak látogatóba jön egyelőre Strasburgba. Innen írja egyik barátjának: „Annyit sürgetett ezen város kettője, — Capiton és Bucer — hogy ide utaztam eleget tenni nekik. Félek mindenek felett megbizatosokat vállalni, amelytől megszabadultam . . . Akkor Isten elhívását éreztem, mely kötve tartott; most ellenkezőleg, félek, hogy kísértem őt, ha ilyen terhet veszek magamra“.

Bucer Strasburgban nem tarthatja vissza Kálvint oly parancsolóan, mint azt Farel tette Genfben. Kálvin vissza tér Baselbe. De itt egyedül marad, mert Farel máshova hívják. Bucer vissza jön hozzá és így szól: „Az adományok, amelyekkel Isten téged megáldott, nem a te személyes gyönyörűségédért adattak, hanem az Egyház javáért. Nincs szó egy végleges elkötelezésről, hanem egy kis ideiglenes megbizatosról (parvum ministerium), amely épen elégséges ahhoz, hogy

kiűzött, szenvedő lelke meggyógyuljon a sebetől". Kálvin mégis visszautasítja. Az a terve, hogy „magán életet éljen.”

Bucer fenyegetni kezdi: „Isten meg fogja tudni találni a lázzongó szolgát, mint ahogy megtalálta Jónást!” Kálvin a végén enged. Elutazik hirtelen és megérkezik Strasburgba akarat ellenére. Fiatal, legjobb erejében, huszonkilenc éves. Tüstént hozzáfogott a munkához.

*

Kálvin, mint gyülekezeti munkás. Strasburgban minden idejét a nevelésre fordította Kálvin. Tette ezt az Iskolában, Sturm mellett és az Egyházban, Bucerral karöltve. Genfben először csak professzor volt, oktatta a szentíráásokat. Később prédikált is. Strasburgban a „menekültek teljesen francia prédikáció nélkül voltak.” Az első négy hónap alatt „kizárólagosan” pap. Magyarozza a Bibliát. A prédikátor feladatát így írja elő kitéjében: „Bátran merészeljenek minden dolgot az Isten Igéje által; kényszerítsék a világ minden erényét, dicsőségét és magasságát engedelmeskedni ezen Ige felségének; parancsoljanak általa mindenkinek, a legnagyobbtól elkezdve a legkisebbig . . . , legeltessék a nyájukat, öljék a farkasokat, oktassák és buzdítsák a tanulékonyokat és vegyék újra elé és győzzék meg a lázzongókat, de mindezt az Isten igéjének jegyében tegyék.” Kálvin szépen prédikált, a formája is szép volt beszédeinek. Az „ékeszólást öhajlja minden keresztyény prédikátornak”. Ő inkább a művelt közönségnek beszélt, mint Bucer. Beszédei egy és fél óráig tartottak rendszerint.

Kálvin nemcsak prédikátor volt Strasburgban, hanem egy valóságos Egyház megalapítója. Megérkezése előtt a francia egyház csak egy szekciója volt a strasburgi Egyháznak. Egészeben véve „egy kis egyház az egyházban”. A szakramentumok nem voltak kiszolgáltatta a menekült franciáknak. Nem volt hitvallás, nem volt liturgia. Az egyház tagjai nem voltak összeírva. Kálvin tüstént hozzáfogott, hogy a meglévő elemekből „egy jól organizált testet” formáljon. Dacára az ő genfi szomorú tapasztalatának, Kálvin reméli, hogy ez jobban fog sikerülni itt. És erősen kötelezi magát: „Ha hivatásunk Istentől van — és mi ebben nem kételkedünk — ő meg fog áldani minket. Próbáljunk meg minden eszközt. Tartsunk ki az utolsó leheletig”. Azután a hívekhez fordul és buzdítja, hogy hozzák harmóniába életüket principiumaikkal; minden megzavart lélek keressen pásztora körül „tanácsot és vigasztalást”.

Egy és fél év múlva Kálvin elégségesnek érzi tekintélyét arra, hogy alkalmazhatatlannak ítélt szabályokat hozzon érvénybe. — Amikor húsvétban úrvacsora osztást hirdet, hozzá teszi, hogy „senki nem lesz oda engedve, aki előzetes vizsgálatra nem veti alá magát”. Amint az úrvacsora, úgy a keresztség is nagy tiszteletben áll. Az anabaptisták elleni reakció ké-

pen, akik kitolták e szertartást a serdülő korig, Kálvin hangsúlyozza a gyermekek keresztyénségét. Vallásoktatásra kétségen kívül kátéját használja. Hogy a Bucer által ajánlott konfirmációt gyakorolta-e, nem tudjuk.

A Kálvin által vezetett istentisztelet egyik jellegzetes vonása az ének volt. „A franciáknak egyházat adtak, ahol énekelnek anyanyelvükön”; ez tűnik szembe az idegeneknek. Egy idegen így nyilatkozik a francia egyház énekeiről: „El nem tudják képzelni az emberek az örömet, amit okoz az Isten dicsőségére anyanyelven énekelő ének. — Mindenkinek kezében egy dallamos könyv és énekel”. Ezt a könyvet Kálvin komponálta, amelynek előszavában így ír: Tapasztalatból tudjuk, hogy az éneknek nagy ereje van arra, hogy megmozgassa és lángra gyújtsa az emberek szívét abban, hogy buzgóbban hívják segítségül az dicsérik az Istent. Amikor melódia is van vele, ez sokkal erősebben áthatja a szívet.”

Kálvin nagyra becsülte a zenét, de az egyházakban kíséret nélkül énekelnek. „Elégséges egyszerű és tiszta ének, szívből és szájból, közönséges nyelven.” Ime két speciálisan kálvini principium az éneklésre: gyülekezeti ének és ének nemzeti nyelven. Luther nem akarta semmi módon kizárni a latin nyelvű éneklést, Mit énekeltek? A zsoltárokat, „amiket a Szent Lélek mondott Dávidnak”. Kálvin egy zsoltár-gyűjteményt is adott ki, amely a frankfurti vásáron jelent meg. (Egyetlen ismert példánya a müncheni nemzeti könyvtárban van.)

Kálvin az ő egyháza részere még mást is akar. Nem engedi meg, hogy a kultusz akármilyen formában menjen végbe, mint az anabaptistáknál és másutt szokás biblia olvasás, ima és ének az inspiráció vagy a fantázia tetszése szerint. A dolgok „rendben” tartoznak lefolyni; Kálvin mondja: „avec decorum”. Megcsinálja tehát az első francia liturgiát kéziratban, azután kinyomatva. Lényege a következő: Invocáció; bűnvallás; „ígék a lelkiismeretek vigasztalására”; feloldozás. Őt parancsolat gyülekezeti éneke. Ima. Az utolsó parancsolatok éneke. A pap elhagyva az úrasztalát, a szószékre megy, imádkozik, befejezi a Miatyánkkal, beszédet mond, aztán egy liturgikus imádságot az Atya paraphraseával. Egy zsoltárt énekelnek. A pap áldást mond. Ez a liturgia nem eredeti munka alapjában véve, hanem keveréke annak, amit Kálvin Genfben és Strasburgban talált megérkezésekor, de mégis a Kálvin szellemében van megcsinálva és még ma is használatban van többé-kevésbé a különböző kálvini egyházakban. Ezen strasburgi liturgiájában, amely konzervatív és mégis progresszív, Kálvin hű maradt principiumához. „Nem méltó hozzánk, hogy a dolgokba, ahol az Úr nekünk szabadságot engedett az építésre, bevezessünk egy szolgálai formaságot, amely nem épít. Az építés, ime a cél, amire törekednünk kell.”

Az építés volt a célja a templomon kívül is. Evangélizált

és a lelkeket gondozta. A város különböző negyedeit keskeny uccácskákon összejárta, hogy hiveit felkeresse és gondozza. A lelkipásztorokra nagy felelősséget rótt Isten: „megtisztelte őket azzal, hogy reájuk bízta a lelkeket, akik neki oly drágák“. Ha ezt nem teljesíti a lelkipásztor, „olyan mint az őrálló katonára, aki elhagyja a helyét, ahova állítottatott és az ellenség kezei közé adja a reábizottat“. Különösen a menekülteket vette gondjaiba Kálvin, akik Franciaország északi részéről menekültek ide vagy más országokból.

Kálvin nemcsak megtart, hanem hódít is. Evangelizálja nemanyira a katolikusokat, mint inkább a disszidenseket és az anabaptistákat.

Muzsnai László.

Asszonyainknak.

Levél.

Édes testvérem!

Azt kérdezed a multkori leveledben, hogy milyen módszert ajánlok neked a bibliaolvasáshoz. Olyan módszert kérsz, amely biztosan célhoz vezet, amellyel „biztosan megértheted a bibliát“. *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

Engedd meg, hogy Isten egy kiválóan megáldott szolgája, R. O. Torrey nyomán feleljek a kérdésedre, mivel már ézerszeresen megtapasztaltam az ő tanácsának áldott és hasznos voltát.

1. *Szeretned kell a Bibliát.* Az az ember, aki jó étvágyal eszik, sokkal több hasznot húz az ételből, mint az, aki csak úgy immel-ámmal eszeget belőle. Jó, ha azt tudod mondani Jóbbal: „Az Úrnak beszédeit többre becsültem, mint életem táplálékát“ (23: 12), vagy Jeremiással: „Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat; a te szavaid öröme váltak nekem és szívemnek vigasságára“. (15: 16.) Tudnod kell, hogy a Bibliában van elrejtve számodra életednek tápláló ereje. Minél jobban táplálkozol, annál több erőd, életerőd lesz, de viszont minél lüktetőbb benned az élet, annál éhesebb is vagy s annál jobban is kívánod a táplálékot, úgye? Ez a kettő szorosan összefügg egymással. Keresd erős mély vággyal a Bibliában az élet Fejedelmével való találkozást és kapcsolódást. Minél valóságosabb a Krisztussal való találkozásod, minél mélyebb és őszintébb a Vele való kapcsolatod s szívednek átadása —

annál jobban megnyílnak előtted a Biblia erőforrásai. Minél teljesebb odaadással szereted a Bibliában az élő Istennek testté lett kijelentését, Jézust — annál több erő árad át a Bibliából az életedbe. De viszont is, minél több isteni árad át a szívedbe, annál jobban megszereted az Igét.

2. *Készen kell lenned kitartó és kemény munkára.* Nem mint műkedvelő, néha-néha kell olvasnod a Bibliát, nem céltalanul böngészgetni benne — hanem úgy kell kutatódnod benne, „mintha ezüstöt keresnél, mintha rejtett kincseket kutatnál”. (Péld. 2:4.) Arany és ezüst után bányászni nagyon nehéz munka; fáradságos és kitartó munkát kell annak végeznie, aki kincseket keres a bánya mélyében! A Biblia kincses bánya, de csak azok előtt nyitja meg rejtett gazdagságát, akik fáradságot nem ismerő, kitartó hűséggel kutatódnak utána. „Boldog ember”, mondja a zsoltáríró, aki az Úr törvényéről gondolkodik *éjjel és nappal*. (1:2.) És Máriáról, Jézus anyjáról az van megírva: „Mária pedig mind ez igéket *megtartja és szívében forgatja* vala”. (Luk. 2:19.) Gondolkodva és elmélkedve kell olvasnod a Bibliát, forgatni szívedben azt, amit olvastál — csodálatos mélységek tárulnak fel előtted ilyenképen! Forgasd csak pl. így a 23. zsoltár minden egyes részét, vagy Ján. 3:16-t szavanként, a szívedben és az elmédben s lásd meg, hogy micsoda gazdagság tárul fel előtted. Azt mondod, hogy erre *nincs időd*, mert nagyon elfoglalt háziasszony és édesanya vagy! Óh, édes testvérem, mennyi időt fordítsz arra, hogy valami csúf pletykáról gondolkozzál, amit hallottál, hogy elkeseregjél valami sértésen, ami rajtad esett! Ha azt a sok időt, amit erre fordítasz, arra használnád fel, hogy a Biblia szépségei, gazdag kincsei után kutatódnál, mennyire másképp lenne sok minden a te életedben!

3. *Engedelmesen kell olvasnod a Bibliát.* „Ha valaki cselekedni akarja az Ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-e” — mondja Jézus. (Ján. 7:17.) Azért ha hasznosan akarod olvasni a Bibliát, akkor engedelmeskedni kell annak a tanításnak, amit már megértettél belőle. Csak annyiban lesz életerővé benned a Biblia, amennyiben cselekszed is. Amíg a Bibliát csak azért olvasod, hogy értelmi tudásodat gyarapítsd — meddő a bibliaolvasásod. De *élj* a Biblia tanítása szerint és engedelmesen *cselekedd* a Bibliában megnyilvánuló isteni akaratot — akkor „Életnek beszédét” fogod

megtalálni benne. Minél inkább *élsz* a Biblia szerint, annál inkább meg is *érted* azt. Nagyon sokszor csak azért nem értesz valamit a Bibliából, mert nem engedelmes szívvel olvastad azt.

4. *Olvasd gyermeki lélekkel.* Ne állj elébe előre megállapodott véleménnyel és gyanakvó bizalmatlansággal, hanem gyermeki elfogulatlan bizalommal vedd a kezébe s tárd ki a szívedet előtte. Ne azt keresd, hogy mit tudsz belemagyarázni te a Bibliába, hanem azt kutasd, hogy mit akar mondani *Isten* neked! Nyisd ki a Bibliát mindig ezzel a kéréssel: „Atyám, tanítsd meg gyermekedet megismerni *Téged*!”

5. S ez már bekapcsolódik a következő feltételbe: *Olvasd imádkozva a Bibliát!* „Nyisd meg az én szemeimet, hogy szemléljem a te törvényednek csodálatos voltát” (Zsolt. 119: 18), ezt kéri a zsoltáríró, nekünk is így kell könyörögnünk, ha haszonnal akarjuk olvasni a Bibliát. Az imádság az az aranykulcs, amely a Szentírás legrejtettebb ajtóit is megnyitja; az imádság a legmélyebb titok szövevényét is kibogozza. Mert aki imádkozva olvassa a Bibliát, amellé odaáll a legnagyobb tanítómester, a Szent Lélek, hogy megmagyarázza neki az Írás mélységeit és magasságait. Ha nem értesz meg valamit a Bibliából, imádkozz fölötté, hívő, bizakodó, gyermeki kéréssel — s meglásd, hogy az Úr feleletet ad neked. Boldog, imádkozó lélek, akit az Úr maga tanít, akinek a Szent Lélek Isten maga magyarázza az írásokat!

Vedd csak azért kezébe alázatos kereső, éhező, engedelmes, imádkozó szívvel a Bibliádat, az Úr nem a bölcsek és értelmeselek előtt jelenti ki magát, hanem a kisdedeknek, a gyermeki szíveknek. (Mát. 11: 25.)

„Ki kételkedőn boncolja őt, annak választ nem ad,
De a hívő előtt, megfejtí önmagát!”

Imádkozó szeretettel ölel testvéred

Mária.

Vissza a rokkához!

A fonás a pihentető munkák között első helyen áll. A falusi asszony korán kelve egész nap jár-ke, főz, süt, mos, gazdasági dolgait intézi és ezekben lábait és gondolatait kifárasztva, keresi az üléssel járó és gondoljaiban pihentető munkát, mikor leülve, gond nélkül munkában pihenőt keres, új erőt gyűjt a naponként ismétlődő fárasztó háztartási munkához.

A fonást ebben a tekintetben semmi más munka nem pótolja, mert nem jár számlálással, beszélhet munkaközben, dolgairól intézkedhetik, mehet vele szomszédba ismerőseihez, hosszabb gyalogolásoknál az útnak az unalmasságát vele elűzi, anélkül, hogy a menés, vagy a munka zavarná egymást.

Tökéletes munkabeosztást a háziasszony leülő munka nélkül nem vihet. Falusi háztartásban lencsét, borsót, paszulyt válogatnak, kukoricát morzsolnak leülő munkaképpen, amit a mindenütt található tisztító és morzsoló gépek nagyon jól, gyorsan és olcsón eszközölnék. A fonáshoz gépet tán csak a hetedik vármegyében kapnak és miután két kiló kenderért vagy gyapjuért kapnak egy kg. fonalat, az a minden két kg-nál megnyert egy kg. anyag megéri a fonással való fáradságot.

A fonó asszonyoknál a kor és a vele járó gyöngeség folytán e pihenő munka mindig nagyobb tért hódít, úgy hogy az élet alkonyának végső napjaiban már csak fonnak. Egészségük van függővé téve attól, hogy fonnivalójuk ki ne fogyjon.

Miután a fonáson kívül semmi más kézimunka nem tűri meg a közben levő társalgást, ezzel a munkával gyűlnek össze falun a szomszédok, ismerősök s a hosszú téli estéket munka mellett kellemessé is varázsolják egyuttal.

Sajnos ez az egészséges közszellem falun is kezd a múlté lenni; nem munkával, hanem különféle machinációkkal igyekeznek embertársaik megkárosításával munka nélkül is boldogulni. Majmolják az urak ferdeségeit, még jobban elkorcsosítva azt.

Gyermekkorai illuziómat, mely gazdasági értéknek se volt híján, a „fonókát“ megpróbáltam visszaállítani egy szövőtelepemen, ahol 25 éve dolgozok és dolgoztatok. Ennek a pár estének a hűséges képét írom le.

Ez időben az egész falú békéjét feldulta egy halálosvégű verekedés, ahol az egyik legény leszúrta a másikat. Az egész falú két pártra szakadt, ezek igyekeztek egymást minél mé-

lyebbre belesűlyeszteni a bajba. Az ilyenképpen egyenetlenkedésből eredő bajok komplikálni és súlyosbitani látszottak az anélkül is nehéz ügyet, mind a gyilkos, mind a meggyilkolt pártjára nézve. A felzaklatott közbékének újabb áldozataitól is lehetett félni, a késhegyigmenő ellentéteskedésben.

Hozzám munkaátadás közben is eljöttek az asszonyok referálni a dolgokról, olyanok is, kik napok óta sem enni, sem aludni nem birtak az ügy izgalma miatt. Munkámnak sürgőssége és a falusi bőbeszédűség folytán féligmeddig meg is hallgattam az ügyet, békére, megértésre intő tanácsomat megadtam kötelességszerűleg, hozzá az esti fonóba meghívtam mindenkit, egyenkint, párthoz való tartozás tekintete nélkül. Este egy kis meghökkenés, egy kis megértető szóvita után kibékült a két párt. Kisült, hogy az adatok fele koholmány volt, amiért majdnem hajba kaptak egymással. A gyilkos és a meggyilkoltnak a környezete egyformán hibája nélkül szenvedő fél, még a gyilkos maga is sajnálatraméltó éretlen ember, aki pártkülömbőség nélkül mindenkinek a szánalmára érdemes. Hogy fonóesték után a kis körzet egymás baját is siratva a maga külön baja mellett távozott ebből az látszik, hogy az emberek általában jók és ha idejük és alkalmuk van, a munka által is megszentelt társaságban, egymás gondolatát, a vélt ellenségét is megismerni, a gyűlölködés helyét szeretet váltja fel, olyan egyéneknél is, kik ellentétben vannak egymással.

Sok egymásraépített mellékepeződből, melyek tán a gyerekkorba nyúlnak vissza, sok-sok egymásnak okozott keserűség árán lesz, más híján, önkényes bírása önmagának a saját maga és a más veszedelmét okozó egyén, akiket egymással kibékíthetett volna az őket ismerő, ha a pártok békehidját közöttük kiépítette volna.

A fonókákban való társalgás még másra is jó. Megbeszélik, hogy egyiknek magnak való lencséje van, a másik fajnorsóval cserélné ki. A kenderét elvitte a víz. álljanak össze egy jó kenderáztató beállítására. Egyiknek a bivala meg fagy egyedül a pajtában, a másik éjjelre a magáé mellé fogadja, ami szintén ebben a veszélyben van. Megvitatják földjeik beültetését, terményeik értékesítését, gyermekeik nevelését, egészségi gondozását és ami hiányosságuk felmerül céljaik elérésében, szolgálatára ígérkeznek egymásnak. Ez a falusi fonóka képe.

A városi nő háztartási dolgainak elvégzése után varrja,

stoppolja a családja harisnyáit, ruháit. Foltozza még a foltokat is. A jobbmódú úrinő veszi a drága luxus pamutokat 7—800 leiert is kilónként, csinál ebből csipketerítőt, diványtakarót, párnát, szőnyegetek stb., szóval olyan dolgokat, ami inkább fényűzés, mint szükséglet.

Ha a takarékosabb úrinő gyermekei, férje és a maga viselő harisnyáit magasodorta pamutból megkötné, sokkal kevesebbet költene és dolgozna, minthogy szüntelen veszi a rongy harisnyákat és életének egyötöd részét ezeknek a javíthatására fordítja. Még szembeöltöttebb a pénz és időprédaság a ruházati cikkekénél. Ha megfonjuk, megszöjjük szöveteinket, egyharmadával kevesebbe kerül öltözködésünk és a költség, amit varratásért adunk, vagy a munka, amit ruha, fehérnemű varrására fordítunk, a háziszövöttek tartóssága folytán egyötödére, egyharmadára redukálódik a vett gyári szövetekkel szemben. Ha a módosabb úrinő, kinek a ruhafoltozás nem okoz gondot, csipkekötés, himzés helyett fonást vesz a kezébe, megmenti szeme épségét az aprószemű munkákkal való rontásától, idegeit az örökös számításal járó izgalomtól. A háztartás munkája örökös számításal jár, ha kiadásaiban elszámította magát, az asszony pokollá tette a maga és a környezete életét. Egyetlen egy muló pénzkrisis a háztartásban egy egész évre kinyujta káros hatásait. A háztartás nagy gondjai mellett, melynek minden fázisáért az asszony a felelős (és még hozzá számíthatjuk azon nők nagy számát, akik a háztartásuk mellett még irodai munkát is végeznek), nem lehet a nőknek pihenő munkául olyant folytatni, mely a számításal terhelt fejüket, még újabb számítás nehézségeivel tetözi.

Az ilyen csipkekötés, himzés stb. számításal járó és mindig mellözhető munkák helyett ajánlom a fonást. Ez megadja az agynak, idegeknek a pihenőjét, nem akadályoz a háztartás körüli intézkedésekben sem, gyermekek játékát, munkáját ellen lehet őrizni közben és nem zárja ki, hogy minden háztartási teendőnköről idejében rendelkezünk.

A fonás kifizeti magát anélkül, hogy a háztartási dolgainktól elvonna, ha tekintjük, hogy minden fonal kétszer annyit ér, mint ennek a fonatlan anyaga. Minden házi szövet kétszer annyit ér, mint a fonala, amiből készült, tehát a szövés szintén kifizeti magát, ha háziszükségletünket fedezi, amellet hogy ez egyuttal legtökéletesebb testedző sport is.

A most divatos perzsa-, szmirna-szőnyegek is csak házi-
lag font fonállal lehetnek piacképesek és csak szövészeti metó-
duson előállítva érik el produktivitásukat, tökéletességüket.

Bármilyen egyszerű a fonás művelete, azt mégis tanulni
kell, a ki minek nem mestere, hóhéra annak. Ilyen összehó-
hérolt fonalu szövésekből eredő károknak egytized részéből
meg lehetne ezt rendesen tanulni. Az anyag előkészítése, sod-
rása, a munka természetéhez való vegyítése, kerékkel való
fonás, motollázás és végül a 60 orsós gépfonás mind arany-
bánya ebben az új megélhetések után szaladgáló világban.
Aranybánya minden szövészeti munka, ha szakszerűen, jól be-
van tanítva. Talán 50 féle szövést lehetne kultiválni az elcsé-
pelteken kívül.

Külföldi textilbehozatalunk milliárdokra rug, tán az ösz-
szest itt benn lehetne előállítani, egy minden irányt felölelő
szövészeti beállítással.

Szakszerű kérdésekre szívesen válaszolok. Nagyobb ará-
nyú szövészetek beállítását vállalom, gépemmel rendelkezésre
állok magányos egyéneknek is, ha Kolozsvárt (Rudolf-út) C.
Decebál 22 szám alatti gyári raktári helyiségemben a délutáni
órákban felkeresnek.

Dombay Mária.

Egyházi Szemle.

A reverzálisok kérdése.

Legféltebb kincseink egyike Erdélyben a keresztyén felekezetek közötti testvéri békesség és társadalmi kulturközösség. Ennek megőrzése érdekében őrizkednünk kell minden kicsinyes torzsalkodástól. De becsületes kálvinistáknak ezt a nagy érdeket nem szabad úgy szolgálniuk, hogy ernyedttal szemléljék a jövődjük elleni alattomos támadásokat, hanem hitükhöz való rendületlen ragaszkodással kell tiszteletben tartaniuk a mások hitét. Az a fájdalmas tény, amely közelebbről felzaklatta a felekezetek békességét, bármennyire is igyekeztek egyes rosszindulatu sajtóhangok erősíteni azt, hogy az csupán püspökünk magánügye, melyet nem kellett volna nyilvánosan megbélyegeznie, szerintünk nagyon is közügye a református egyháznak. Azzá vált főleg az által, hogy az Erdélyi Tudósító cseppet sem tendencia nélküli híret a püspök leánya részéről a katolikus völegénynek adott reverzális felől egyes katolikus templomokban diadallal kihirdették, s ezzel azt a valótlan rágalmat terjesztették, hogy a református püspök csak hivatalból kárhoztatja híveinél a reverzálisadást, a saját magánéletében azonban elnézi, tán még javallja is. Maga az Erdélyi Tudósító is elégnék találta a hír téves információ alapultságát konstatálni, persze csak azután, hogy a felrepitett kacsza már elvégezte hivatását, s nem tartotta szükségesnek püspökünk kívánságára közölni azt, hogy a dolog épen ellenkezőleg történt, mert a reverzális a református fél javára adott. Ilyen körülmények között nem csak a maga reputációja érdekében, hanem a hívek lelkében valószínűleg felléphető károk elhárítása érdekében is kötelessége volt a püspöknek a saját lelkipásztortársait és híveit a tényállásról felvilágosítani. S így itt igenis egyházi közüggyel állunk szemben, amelyet nem erőltethetnek meg állítólagos kálvinisták sem azzal, hogy megbotránkoztak a püspök körlevelén. Arra persze senki sem akar gondolni a liberális és templomot látogatni szükségesnek nem tartó hithű kálvinisták közül, hogy egy ilyen mérgezési kísérlet megfelelő erejű visszautasítás nélkül mekkora tápot ad a katolikus reverzálshajhászat szenvedélyének s mennyire rontja népünknel az amúgy is csak nagy nehezen most ébredő öntudatot, mellyel egyháza iránti ragaszkodásra s öröklött nagy kulturkincseinek megtartására akarjuk nevelni.

Az esetből kifolyólag szükségesnek tartjuk lelkipásztortársaink figyelmét hangsúlyozottan felhívni a reverzális kérdés fontosságára.

A mi felfogásunk legvégső elvi alapját tekintve az, hogy a házasságban a lelki közösség döntőfontosságú lévén, volta-

képen már a vegyes házasság sem kívánatos, mert ha a felek, ami kívánatos és itt a szemünk előtt tartott eset, ragaszkodnak hitükhöz, akkor a valláskülömbőség előbb-utóbb nagy lelki differenciákat eredményez, ha pedig csak az egyik fél meggyőződéses, az a kétnemű gyermekek nevelésében az egyik nemen levőket megfogja fosztani vallásuk értékeinek öntudatos élésétől. De méginkább kell kárhozzátunk azt, aki születendő gyermekeinek lelkét a maga valamilyen érdekéért előre eladja. Ebben az esetben az egyetlen becsületes dolog, ha maga is átér, mert ha vallása ennyire közönyös neki, akkor az egyház semmi hasznát nem látja, sőt rossz példájával csak kárára van egyházának, ha pedig, ami nem igen képzelhető, a másik vallás jobb volta felőli meggyőződésből ad reverzálíst, akkor egyenesen szükséges, hogy maga térjen először arra az útra, amelyet leendő gyermekeire nézve jónak és üdvösségesnek lát. Sajnos, az esetek legtöbbszörénél az fordul elő, hogy a vallását közönyösen vevő fél, nem tulajdonítva fontosságot a kérdésnek egy vakbuzgó házastársnak ad reverzálíst s így az egyik egyház egy haszontalan tagja közönyéből veszít el olyan tagokat, akikben esetleg erős támaszai nőttek volna, a másik pedig teljesen méltatlan okokból nyer Isten által nem az ő gondjaira bízni szándékolt lelkeket. Ez az emberi beavatkozás az Isten dolgaiba, főleg amikor közönyből származik és az egyik fél részéről mindig abból származik, bűn, amelyet támogatni, pláne forszirozni nem méltó a Krisztus szolgáinak. A magunk egyházára nézve tehát csakis azt vallhatjuk helyesnek, hogy a reverzálisok után való gyarapodást ne munkáljuk, hanem a saját híveink református öntudatának erősítése által igyekezzünk elsősorban a tiszta református házasságok létrejöttén, azután azon, hogy mégis vegyes házasságot kötő híveink törhetellenek legyenek a saját és gyermekeik vallásához való ragaszkodásban, s ha reverzálíst nem kívánnak, ne is adjanak. Csak ez az álláspont vezethet komoly felekezeti békességre az egyes egyházak között is. A reverzálisadásra való idegen izgatót pedig gyáva liberálistusból soha se tőrjünk el szó nélkül a magunk portáján, mert akármit is mondjanak a szabadkőműves kálvinisták, mi a ráknbizott nyájért felelősek vagyunk, s nem nézhetjük el, hogy az eféle hamis békeszerzők magasatos frázisokkal szépen kezére játszodjanak a Krisztus egyházát Krisztus ellen is terjesztetni akaró jezsuita propagandának.

Kiadóhivatali üzenetek.

F. évi február hó 15-ig a következő előfizetési összegek folytak be: Kovács József Héjasfalva 75, Kiss János Szödemeter 150, Bencze József Kolozsvár 75, Babos Sándor Kolozsvár 75, Református lelkészi hivatal Hidelve Kolozsvár 150, Kónya Kálmán Báden 300, dr. Sárkány Miklós Marosvásárhely 150, Tóth Gábor Bábony 150, Kiss Endre Keresztvár 150, Magyarvistai egyházközség 100, Babos Sándor régi számokért 30, Nagy Lajos Székelykeresztur 100, Kiss János vás. régi Az Út 70, Cseh Emil Vicze 100, Kónya Gábor Zabola 50, Nagy Ferenc Tövis 150, Szász Márton Magyarrrégen 150, Bognoczky Géza Felenyed 115, Boros Jenő Szatmár 150, Kiss Géza Kolozsvár 150, Pünkösly Isván Uzon 200, Sándor István Telekfalva 75, dr. Árkossy Jenő Nyárádszereda 300, Kovács László Koronka 300, Jancsó Lázár Páké 190, Kovács Sándor Vadasd 60, dr. Stefán Cioroianu Comlos 150, Református egyházközség Sepsiszentgyörgy 150, Imre Dezső Sepsiszentgyörgy 150, Csekme Ádám Montpellier 75, Sámuel Aladár Balavásár 150, Szorady Lajos Tatrang 150, Adorján Antal Nagysajó 150, Deák Gábor Mezőfele 150, Ignác László Fogaras 150, Csulak Samu Bürkös 75, Biró Dezső Rugonfalva 75, Veress Imre Iriny 75, Református egyház Lugos 150, Barabás Viktor Szövérd 150, Vesmás Károly Marosujvár 150, Szőke Miklós Ikafalva 190, Nemes József Kendő 150, Tóth László Nyáradkarácsony 150, Babos István Székelycsóka 75, Györbíró István Kőkös 190, Bartha Mózes Albis 230, Daday István Kolozsvár 200, Erdős Gábor Besenyő 150, Toró Gyula Marosfalfalu 150, id. Borbély Sándor Ilosva 200, Kádár Dénes Nagyalambfalva 100, Orbok Gyula Oczfalva 150, Biró Sándor Székelyudvarhely 150, Bartók Dénes Magyarigen 150, Biró András Marosvásárhely 230, Gyenge György Szatmár 150, Ajtay Géza Geges 90, Tóth István Nagybánya 75, Elekes Dömötör Fejérd 75, Fekete Gerő Nyires 150, Farkas Albert Dés 150, Muzsnay László Kolozsvár 150, Zsigmond János Besztercze 300, Református lelkészi hivatal Sövényfalva 100, Bereczky József Tasnád 150, Pótsa János Czofalva 90, Rátz István Csejd 75, Csuturás Albert Endréd 75, Szendrey Dénes Nagybánya 150, Saja Sándor Kolozsvár 75, Derzsi Lőrinc Marosbogát 150, Református Kun-kollégium Szászváros 75, Végh Árpád Krasznahorváth 80, Dénes Ferenc Kézdimárkosfalva 150, Bokor Márton Bánffyhunyad 75, Serester Tamás Bodola 150, Török István Veresegyháza 150, Járóssy Andor Kolozsvár 150, Tökés József Málnás 100, Babos István Székelycsóka 75, Menyhárd Elek Magyarberete 150, Dakó Lajos Ploesti 75, Spáczay Árpád Felsőbánya 75, Nagy József Kérő 75 és Nagy Miklós Boba 175 lei.

Áhitat percei.

Családok és magánosok számára ; útmutató a biblia naponkénti olvasásához.

1. *Hóseás 6:6.* — *Elmélkedés.* E versekből látszik, hogy régen azt hitték az emberek, hogy Istennek a tetszését ki lehet érdemelni vagy nyerni áldozatokkal. Az áldozat nem ajándék volt, hanem jelképe annak, hogy az illető mindenét Istennek adja s Istenének vallja. Ma is sok ember hajlandó, hogy azt adja csak Istennek, amiről ő szívesen lemond, de vonakodik azt adni, amit Isten kíván, *egész életét és egész lelkét.* De Ő *szeretetet* kíván, mert Ő is szeretetét, egész szívét adta nekünk szent Fiában! Amiről látjuk, hogy nem szívesen adnánk neki, mondjunk le róla, hogy egészen az Ővé lehessünk. Keressük meg, mi akadályoz abban, hogy az életünket egészen Neki adjuk s szeretetét egészen a magunkévá tegyük. — *Imádság.* Atyám, vizsgálj meg az én szívemet s ha van valami, amit jobban szeretek Nálad, engedd, hogy lemondhassak róla Te-érted és taníts engem Neked adni át egész életemet!

2. *Zakariás 3:4.* — *Elmélkedés.* Józua az Úr előtt áll és a Sátán vádolja őt. De az Úr levéteti szennyes ruháit és fényes ruhákba öltözteti, hogy vád alá ne eshessék. A tisztátalan ruha a bűn jelképe. Ebben a bűn ruhájában nem állhatunk az Úr előtt. Aki Hozzá akar közeledni, csak tiszta ruhában teheti. Honnan vegyük a szentség ruháit, mikor magunkban bűnösök és szennyesek vagyunk? Ha az életünkre nézünk, elborzadunk hatalmától. Menthetetlenek vagyunk s magunktól a tisztaságra el nem jutunk soha. De az Úr azért adta a kegyelem gazdagságát, hogy rólunk, nyomorúlt bűnösökről levéve a bűn ruháit a kegyelem palástjába öltöztessen. A Golgotán megjelent üdvözítő, ingyen kegyelem Isten gyermekeivé tesz és fölemel minket. — *Imádság.* Óh, te örökkévaló Jóság és Kegyelem, aki tisztává teheted a tisztátalant, lásd meg nyomoruságomat és bűneim

szennyét mősd le szent Fiad vérével. Vezess engem nyomó rúlt állapotom meglátására és indítsd fel lelkem a Te kegyel-med magasztalására!

3. *Zakarias 7: 10.* — *Elmélkedés.* Azt még meg tudnánk állani és végre tudnánk hajtani, hogy ne *tegyünk* gonoszt másnak, talán azt is, hogy ilyet ne *szóljunk* róla, de ezt már nehezebben. De a gondolat! Ki tud uralkodni efelett? Egy óvatlan pillanatban jön s megborxadunk a gonoszság éjétől, ami lelkünkben lakik. Hova menekülnék ez elől? Hogy tudjunk ellenállni neki, hogy legyünk képesek megtartani a szeretet törvényét? Nem úgy kell-e imádkoznunk, mint Dávidnak: „teremts bennem tiszta szívet óh Isten!” — *Imádság.* Örök szeretet Istene, támassz bennem igaz szeretetet embertársaim iránt. Szent Fiad Lelkével mutasd meg az utat, mely a szeretet örök forrásához vezet s mutass alkalmakat nekem, hogy gyakorolhassam magam a másoknak való szolgálatban!

4. *Jeremiás 31: 28.* — *Elmélkedés.* Az Ūr nemcsak gyomlálja és pusztítja az engedellen népet, de vigyáz rá, hogy megerősítse és megépítse azt. Minden az Ő akaratával történt, ha csapás és nyomorúság jött ránk, s az is, ha öröm és diadal. A nyomorúságban is kegyelmét mutatja s a csapásokkal magához hoz közelebb. Milyen nehéz ezt látni a nyomorúság idején, de milyen bizonyosan mondja és igéri Isten. Jézus a bizony-sága, hogy gondviselése nem szunnyad, csak hinni kell benne és erősen meggyőződni arról, hogy velünk van. Népét bölcs kézzel vezeti s a szenvedések csak új fényben mutatják kegyelmét, mely el nem múlik. — *Imádság.* Istenem tarts meg engem a te kezekben, a szenvedések fájdalját enyhítsd szelíd szavaddal s kegyelmedet tedd nyilvánvalóvá rajtani!

5. *I. Krónikák 28: 20.* — *Elmélkedés.* Egy munka kezdetén, egy reggel munkájára való biztatás ez. Légy bátor: az akadályokkal és csüggedéssel szemben, ami megtámadhatna téged, légy erős: a nehézségek legyőzésére s kezdj hozzá, félretéve minden kételkedést. Mindhárom biztatás Istentől származik és csakis Istennel együtt képzelhető el. Ő a mi bátorságunk, ha benne bízunk, semmi csüggedés nem bánt, Ő a mi erőnk s a Lélek erejét adja lelkünkbe. Ő a kezdet, aki megáld minden törekvést, amit érte kezdünk. Nem szabad hát csüggedni és habozni, bármily nehéz legyen a munka, csak Jézusra kell néznünk és minden kétségben hozzá folyamodnunk. — *Imád-*

ság. Istenem, a Te nevedben és a Te erőddel akarom végezni amit reám bízál. Add, hogy ne szégyenüljek meg s add a Te kegyelmed nekem!

6. *Hóseás 13:4.* — *Elmélkedés.* Isten nem tűri, hogy más is legyen szívünkben, mint Ő. De ez nem is lehet. Vagy Őt imádjuk és benne bízunk vagy egyáltalában nem bízunk benne. Ő egyedüli Úr kívül nem lehet alkudni. Jó evvel leszámolni az életünkben és megkérdezni magunktól, egészen bízunk-e benne és egyedüli Úr-e Ő a mi életünk felett. Nincsen másban megváltás. Mindent megtett, ami megváltásunkra szükséges és egészen a magáévá tett. Tulajdonától raboljuk meg, ha el akarjuk vonni tőle magunkat. Nélküle az éj sötétjében bolyongunk, vele és mellette az örökkévaló dicsőség részesei lehetünk. — *Imádság.* Atyám, én feléd fordulok egészen és a Te kegyelmedet akarom. Vond el figyelmem mástól és engedd, hogy csak a Tiéd lehessek!

7. *Lukács 12:49–50.* — *Elmélkedés.* Krisztus tüzet hozott a világra s ez a tűz lobogva ég, megemésztli, pusztulásra ítéli ami ideigvaló, és megtisztítja azt, ami örökkévaló. E tűz a kegyelem tüze, mely a Szentlélek által él azokban, akik Istenhez tartozóknak érzik magukat, az ítélet tüze, mely pusztulást hoz azokra, akik nem állanak mellette. Aki e tűzben megtisztult, új teremtmény s ez új teremtmények lelkein át tisztul meg e tűzben a világ. Itt ég-e e tűz az én lelkemben is, mint az Isten iránti szeretet tüze, mint a munka tüze, mely az Ő számára akarja megnyerni a világot, mint a szeretet és béke tüze, ég-e családi hajlékomban is? — *Imádság.* Uram, keresztelj meg engem a Lélek tűzkeresztiségével s támaszd fel lelkemben az irántad való szeretet tiszta lángját, hogy életem érted égessem el áldozatul!

8. *Máté 23:37.* — *Elmélkedés.* „Milyen sokszor akartam!” szól Isten e versben. A pogányoknak kijelentést adott a természetben, mely az Ő dicsőségét hirdeti, a zsidóknak prófétákat és mindnyájunknak az Ő Egyszülött Fiát. Valahányszor Igéjét elhomályosították, újból kitündököltette s akaratát mindig világoltatta. Az én életem felett is, milyen gyakran nyilvánította kegyelmét örömökben és csapásokban, hogy gyűjtsön össze engem is maga köré s betakarhasson szerelmének palástjába. Ha életemet megvizsgálom, áldott keze drága nyomait látom rajta s ez indít arra, hogy mind közelebb törekedjem hozzá. —

Imádság. Atyám! engedd mindig tökéletesebben látnom szenteséges kegyelmedet s irgalmad bizonyosságait. Adj nekem akaratot arra, hogy csak a Tied akarjak lenni örökké!

9. *Ézsaiás 48:10.* — *Elmélkedés.* Sötét éjen át világos napfényre, keresztben át a mennyei koronához! Ez a keresztyén ember jelszava. Jézus így járt előttünk a szenvedések útjain és nyert diadalmat a mi számunkra. A szenvedések és csapások tüze Isten tisztítója számunkra s bár lelkünk felsikolt a fájdalomban, a hívő lélek annál erősebben ragaszkodik Istenéhez. A fájdalom csak annak végzetes, aki nem ismeri az Urat; aki néz a mi hitünk Fejedelmére, igazi vigasztalást ott talál. Azért a bánat és aggodalom éjszakáján Őreá nézek, akiben a kegyelem világossága jött el hozzám és megvidulok. — *Imádság.* Atyám, add értenem akaratodat, mikor legnezebb azt érteni, a szenvedések között. Tisztítsd meg az én szívemet, hogy benned reménykedjék s Te légy örök java!

10. *Máté 16:24.* — *Elmélkedés.* Kemény szavak ezek annak, aki ezzel a világgal tart, mely lemondásról, keresztről nem akar hallani sem. Az önző, botor emberi természet felázad bennünk, ha ezt halljuk. Sok keresztyén van, aki eddig szívesen követi Őt, de a kereszthordozására nem hajlandó. Nem ilyen vagyok-e én is? Nincs-e a szívemben még mindig tiltakozás a kereszterhe ellen s a könnyű keresztyénség nem hódított-e pártjára? Mit nem tudnék még elhagyni az Urért és mi az a kereszterhe, amit nem szívesen viselek? Pedig Krisztust csak a kereszttel együtt lehet követni! — *Imádság.* Uram erősíts engem a magam megtagadásában s a kereszthordozásában! Taníts lemondani arról, ami akadályoz és mutasd meg a kereszthordozás boldogságát, hogy részem legyen a Te gyönyörűségében!

11. *Zsolt. 138:8.* — *Elmélkedés.* Hogyan hagyhatná el Isten az Ő kezének alkotásait? Hiszen neki drágább az ember mindennél e földön, általa teremtett, gondviselésében megtartott, Szent Fia drága vérében megváltott lélek! S mégis az életben milyen könnyen jön az a gondolat, hogy hátha elfelejtkezett rólam és „távol van megtartásomtól jajgatásomnak szava!” A kétség e pillanataiban csak arra kell gondolnunk, mit tett értünk eddig s néznünk kell Krisztusra, aki a legszomorúbb és fájdalmasabb pillanatban is tudatában volt Isten közellétének. Minél többször elgondolom, mit tett Isten velem, hálám és

bizonyságom növekedik Őbenne. — *Imádság.* Atyám, ki életem egész folyásán át Atyám és Istenem voltál, töltsd be lelkemet a benned való hittel, hadd helyezzem magam egészen a Te kezeidbe!

12. *Csel. 5:29.* — *Elmélkedés.* Az evangelium áldott hőseinek hitvallása ez, Pétertől Lutherig, Kálvinig és a gályarab predikátorokig, akik szembe állottak egy világgal, Istenért. A bűn világa ma is háborgat és ma is dühöng Isten ellen. Isten hőstket keres, akik inkább engedelmeskedjenek neki, mint az emberi hatalmaknak. Isten jogait csak Isten gyakorolhatja s akik Ő mellette állnak, bár elvesznek e világ szerint, Istennél örök életük van. De ezt a bűnnel és világgal való dacolást csakis az imádság s az Istennel való élet teszi lehetővé. Miben kívánja Isten tőlem, hogy inkább neki engedelmeskedjem, mint az embereknek? Az imádságban és az Ő Igéjében keresem rá az erőt. — *Imádság.* Uram, Te Úr vagy a világ fölött. Köszönöm, hogy engem ebbe a világba állítottál, melyben életemmel tehetek vallást melletted és anyaszentegyházad mellett. Adj erőt erre nekem a Te lelked által, hogy soha el ne áruljam a Te ügyedet!

13. *Ézsaiás 50:4.* *Elmélkedés.* Krisztusé ez az áldott nyelv, mely magához hívja a megfáradtakat és a erőtlent megerősíti az Ő beszédével. Isten Igéje az az áldott beszéd, mely erőt ad és felemel. Aki fáradt és erőtelen, ehhez a beszédhez forduljon és ne a világ biztató bölcsességéhez. Tőle jön a vigasztalás, intés, tanács szava, az Ő Igéjét olvasni a legdrágább gyönyörűség. Engedjük, hogy ez a drága beszéd áradjon végig az életünkön. Keressük naponként Krisztust, hogy a saját ajkairól halljuk ezt. Tegyük lehetővé gyermekeinknek, hogy fejlődő lelküket a Krisztus szava üditse fel és életük vezére az Ő igéje legyen. — *Imádság.* Istenem, Te az élet igazi beszédét adod a Te Igédben és szólod a Te Krisztusod által. Oh indíts engem naponta, hogy keressem a Te izenetedet és azokkal együtt, akiket nekem adtál a Te Igéd legyen lelkem tápláléka!

14. *Ján. 14:6.* — *Elmélkedés.* A mi életünk s minden nemzet és az egész világ életének egy célja van: eljutni az élő Istenhez, megtalálni Őt és akaratát megismerni. A világ azért nyugtalan, népek azért járnak sötétségben, bűnben, önzésben és gyűlöletben, az emberi lelkek azért vannak tele vágyakozással, mert ez az, amifelé törekedniök kell és ezt a célt

nem látják. A mi életünk is akkor lesz boldoggá és nyugodttá, ha Őt megtaláljuk. Istenhez pedig egy út van: Krisztus. Sem a mi érdemeink, sem jócselekedeteink, sem a hatalom: csak Krisztus, akin át Hozzá lehet jutni s akin kívül más út nincs. Őt megismerni, vele eggyé lenni, rábizni magunkat és életünket, ez a mi feladatunk. — *Imádság.* Uram, egyedülvaló Igazság, Élet és Út, jelenj meg az én életemben, vezess el engem, tévelygő embert az Atyához, hogy megnyugodjam!

15. *Ézsaiás 51:5* — *Elmélkedés.* A világ mai állapota, nyomorúsága abból folyik, hogy nem ismeri Istent. Egy nagy várakozás zúg végig a világon, Pál ezt így mondta: „Az egész teremtettség sóhajtozva várja Isten fiai megjelenését!” Csak így van értelme a világnak, ha Istent várja és Ő érte él. Másként elpusztúl, amint megsemmisül minden, ami nem Isten felé vágyik. A megváltás a világ megváltása is s a kegyelem szavára hálaadó fohásszal felelnek még az élettelen tárgyak is. Hát én, az én életem várja-e az Urat. Az Ő karjába vetem-e reményiségemet, vagy a magam erejébe? Benne bízni és Őt várni a legboldogítóbb öröm, benne megnyugodni a legédesebb boldogság. A szomorúság örömmé válik Ő általa. — *Imádság.* Istenem, Te ég és föld Ura vagy, a Te karodban reménykedik minden. Adj az én szívembe is rendíthetetlen bizalmat a Te kegyelmedben!

16. *Jelenések. 3:12.* — *Elmélkedés.* Ez az ígélet a győzelmeknek van ígérve. Nekünk is számtalan alkalmunk van, mikor győzhetünk, sőt győznünk kell. Bűnök, gyarlóságok, szokások, előítéletek s a világ, mely hív és csábít bennünket. vizsgáljuk meg, melyek azok az életünkben, melyeket le kell győzni, hogy Istenéi lehessünk. A legnagyobbak úgy, mint a legkisebbek, egyformán akadályul szolgálhatnak számunkra. De ne felejsük el, nem mi vagyunk, akik győzünk. Isten az, aki diadalmaskodik bennünk. Aki a győzelmes Krisztust elfogadja s megengedi, hogy Ő diadalmaskodjék életén, az lesz igazán győző. Azt Isten az Ő templomában oszloppá teszi, szilárd tartójává anyaszentegyházának. — *Imádság,* Uram, diadalmaskodj az én lelkem felett, hódíts meg engem kegyelmed erejével s építs bele anyaszentegyházad oszlopai közé a Te Lelked által!

17. *Zsolt. 118:24.* — *Elmélkedés.* Isten az örömmel, békességnek Istene. Gondoskodik számunkra napokról és alkalmakról, melyeken örömmel tölti be az életünk, hogy ezen az

úton is meggyőzzön kegyelme nagyságáról. Elfogadni ezeket az örömeket s azzal a hálával fogadni el őket, hogy Isten akar ezáltal magához venni, ez az érzés mindig megnöveli az örömet. A keresztyén ember az, aki legjobban tud örvedeni, mert őt Isten örömeire hívta el s Szentlelke ajándékai a békesség és tiszta öröm. Nem szabad megvetnünk egyiket sem azon örömei közül, melyeket Isten ad, az öröm csak akkor lesz bűnössé, ha Isten nélkül akarjuk venni. Jézus, a nagy örömszerző, a legderűsebb lélek volt a világon. — *Imádság.* Atyám, köszönöm Neked, hogy az élet örömeivel is megmutattad hozzám való kegyelmedet. Taníts meglátnom a legkisebb örömet is, amit adsz és taníts hálásnak lennem érte.

18. *II. Mózes. 32: 11—13.* — *Elmélkedés.* A Mózes imádsága ez, mikor Isten ítéletet mondott az engedetlen, bálványimádó népre. Nem eshetünk-e bele ebbe a bűnbe mi is, a mi népünk is. Nem imádtá-e a világot és annak javait Isten helyett? Nem áll-e sok szívben a bálvány oltára ma is. Komoly vizsgálat kell hozzá, hogy meglássam a magam szívében is füstölögni ezt az oltárt. Bizony, azért nehezedett meg az Úr karja felettünk! Mit tegyünk, hogy megmeneküljünk? Igaz bűnbánattal forduljunk hozzá, szakadjunk el bálványainktól s magunkra és népünkre kérjük a kegyelem áldását. Nem Mózes és nem Ábrahám: az Egyszülött Fiú áldozta fel magát és könyörög érettünk, bűnösökért. — *Imádság.* Könyörülj rajtunk Atyám s ne hagyd el a Te népedet. Álnokságaimról ne emlékezzél s takard be bűneimet kegyelmed nagyságával.

19. *Lukács 9: 55.* — *Elmélkedés.* Bennünk Isten Lelkének kell lakoznia. Ezért váltott meg bennünket és ezt adja mindenkinek, aki kéri. Ha Isten Lelke lakik bennünk, nem szabad elhúzódnunk és elfordulnunk embertársainktól, sőt alázatosaknak kell lennünk velük szemben. Mennyi keresztyénnek kísértése az, hogy lenézze és megvesse azokat, akik tőle különböznek, vagy éppen gyűlölje a bűnben élőket. Jézus előtt semmi sem megvetendőbb, mint ez. Minél nagyobb kegyelmet kapott valaki, annál alázatosabbnak kell lennie s az igazi alázatosság az, mely a bűnöst is szerettel veszi gondjaiba. Ha van ilyen kevélység a lelkünkben, fel kell keresni és ki kell irtani azt onnan. — *Imádság.* Uram, tégy engem alázatossá és szolgálatkésszé mindenkivel szemben. Engedd, hogy Téged* tartalak egyedül nagynak és megalázzam magamat mások előtt.

20. Jeremiás. 29: 12. — *Elmélkedés.* Az imádság a keresztyén embernek legfőbb kincse és legboldogabb eszköze. Ezáltal mindig közel tudja magához Istent. Bármikor megjelenhetik Előtte és még napi munkájában is csöndes imádságban tanácsot és segítséget kérhet tőle mindenkor. Aki megtapasztalta az imádság erejét és hatalmát, az nem szűnik meg imádkozni, magában, családjával, másokkal együtt, az keresi az alkalmat, hogy az ő Istenéhez szólhasson. Boldog ház, ahonnan az imádság hangja hallik s boldog szív, melyet az imádság vidít és emel föl. Isten mindig meghallgat, szíve nyitva van előttünk s mi boldogan tehetjük le minden kérdésünket áldott kezeibe, hogy megtudjuk és megértsük az Ő akaratát. — *Imádság.* Atyám, taníts engem igazán imádkozni Hozzád és keresni Téged minden napon!

21. Lukács 22: 61—62. — *Elmélkedés.* A Péter könnyei az igaz bűnbánat könnyei voltak. Azért belőlük vígasztalás fakadt. Mert csak az tud vígasztalódni, aki igazán megbánta bűneit. Ami bűnbánatunk sokszor csak mesterkélt, kényszerű elismerése gyarlóságunknak, vagy talán hazug szólam az ajkunkon. Azért nem követi megnyugvás és vígasz. De össze kell törnünk bűneink súlyá alatt, harafapasztalni akarjuk a kegyelmet. Az igazi bűnbánatot felébredzhetjük lelkünkben, ha szemünk elé állítjuk Isten törvényét és számbavesszük az ellene elkövetett bűneinket, ha határozottan szembenézünk velük és nem leplezzük őket magunk előtt. — *Imádság.* Uram, mutass tükröt nekem, hogy láthassam nyomorult voltomat, hogy sirhassak bűneim felett és Te megvígasztalhass engem kegyelmeddel!

22. Jeremiás. 23: 3. — *Elmélkedés.* Isten összegyűjti az övéit. Legyenek bármily távol Tőle és bolyongjanak bárhol a nyomorúság éjjelében, Ő világosságot gyújt és összegyűjti őket. Milyen nagy vígasztalás ez annak, aki távol érzi magát tőle s a bűnök és nyomorúság világában jár. Ez a szent ígélet beteljesedett Krisztusban, aki azért jött, hogy visszahozza az elűzötteket és megszabadítsa a foglyokat. Nincs elveszett ember, aki Istenhez vágyik, mindenki megtalálja Őt. A kérdés csak az, akarunk-e engedelmeskedni neki, mikor magához hív. A drága hívó szó hangzik szét a világba, halljuk-e és megyünk-e a mi áldott Pásztorunk útain? — *Imádság.* Vigyél vissza engem Uram magadhoz, ha eltévelyedtem tőled. Keress föl engem a bűnben és nyomorúságban s békéltess meg Magaddal szent Fiadban!

23. *Máté. 23 : 63—64.* — *Elmélkedés.* A főpapnak, aki nem Isten szerint nézte Jézust, különös, sőt megbotráncoztató volt e vallomás. Azoknak, akik megtapasztalták Jézus isteni erejét természetes és magától értetődő. Ma is így vannak az emberek. Akik kívülről nézik Őt, az emberi hiúság, gyűlölködés vagy bölcselkedés szemével, érthetetlen és botrányos. De aki megtapasztalta erejét, akiben új élet csiráját támasztotta s akit Istenhez vezetett, annak nem is lehet más: Isten Egyszülött Fia. Tegyük fel magunknak a kérdést: Mit tapasztaltam én Jézusról? Ki ő az én életemben, Valaki, aki a világ ítélőszéke előtt áll, vagy pedig életem Ura és Királya? — *Imádság.* Uram. adj nekem erőt, hogy melletted álljak mindig, hogy egy legyek Veled vádolóid előtt s a kereszten s életem tapasztalataiban keressem fel isteni hatalmadat!

24. *Jeremiás. 32 : 19.* — *Elmélkedés.* Isten látja az én útamat. Ennek a tudása komoly ítélet nekem, mikor útam a bűnök és gyarlóságok közt vezet és figyelmeztetés, hogy egy percig se gondoljam, hogy bármit eltitkolhassak Előtte. Nagy vigasztalás a nyomorúságban, mert biztosít arról, hogy gondviselése nem csügged és karja meg nem fárad védelmezésemben. Nagy erő harcaim és kísértéseim között, mert az erejébe bízom, mikor magam meg nem menthetem s tudom hogy Ő látja küzdelmemet és segítségemre jön. Én Istenhez tartozom, szemei rajtam vannak, karja ki van nyújtva, ereje nem lankad, kegyelme készen áll számomra. — *Imádság.* Istenem te látsz engem s az én útamat, vezérelj azokon, hogy megállhassak tekinteted előtt minden időben!

25. *János ev. 9 : 30.* — *Elmélkedés.* Bevégeztetett a kegyelem munkája. Krisztus halálával a megváltás megtörtént. Oh mélységes isteni Bölcsesség, megváltó Szeretet, aki érettünk adta oda magát! Milyen nagyon szerethetett Isten engem, bűnös és elvetett embert, hogy ilyen drága árat adott értem! Mennyire nagy és szept kapoccsal vagyok én hozzája kapcsolva! Lehet-e valaki közömbös Isten kegyelme iránt e drága áldozat után és utasíthatja-e vissza Azt, aki életét adta érte a kereszten? — *Imádság.* Örök irgalom és szeretet, mutasd meg nekem világosan kegyelmed és szereteted csodáját, mellyel életed adtad értem! Indíts hálára és szeretetre irántad, hogy örökké neked szolgáljak lelkem minden erejével!

26. *II. Mózes. 15 : 1.* — *Elmélkedés.* Csodálatos szabadító

az Úr! Izráel népét olyan ellenségtől mentette meg, aminőről azt gondolta a nép, hogy föltétlenül elpusztítja. Hányszor ment meg minket ilyen ellenségtől, veszedelmektől, melyek orozva jönnek ránk. Mikor az emberi erő és tudás csődöt mond, az Úr megszégyeníti azt kegyelme paizsával megvédvén bennünket. Számoljuk el életünkben ez eseteket, aztán azok életében akik körülünk vannak. Nem indít-e ez arra, hogy föltétlenül bizzunk benne és egészen bizzuk rá magunkat? Nincs veszély, nincs bűn és halál, ha az Úréi vagyunk. — *Imádság.* Te vagy az én paizsom Uram, benned bízom. Ha a szabadulás lehetetlennek látszik, meg nem ingok és nem rémülök meg, Te tartasz karjaidban s ha a földi életem elvész is, megtartasz az örök életnek!

27. *Máté 24:42.* — *Elmélkedés.* A keresztyén ember mindig várja az Urat. Egész élete szakadatlan várakozás és forró vágy az után, hogy meglássa Őt. Néha úgy tűnik fel, hogy hiába vár és a hűtlen szolga ilyenkor elfeledkezik Róla, a maga érdekei után jár és a világnak él. Így csinál most sok keresztyén, akik elakarják hitetni magukkal, hogy az Úr nem is kéri számon őket és élnek a saját tetszésükre. De aki szereti Őt, az sohasem hiszi el, hogy lehet nélküle is élni. Annak mindennapi imádsága, hogy jöjjön el az Úr és jelentse meg dicsőségét a világban. S az készül erre a szent találkozásra egész élete megtisztításával, áldozattal és imádsággal. — *Imádság.* Jöjj el Uram hozzám már ez életben is Szentlelked által. Jöjj el e világba, hogy az ismerjen meg téged s adj erőt nekem, hogy híven várjalak és készítem a Te útadat!

28. *II. Mózes 4:31.* — *Elmélkedés.* Izráel népe várt évszázadokon át, sanyarú szolgaságban, hogy az Úr meglátogatta. És mikor bizonyosságát vette ennek, leborult és hitt. Így várhatja sokszor Isten a népeket, az emberi lelkeket, sanyarúságban, nyomorúság és szenvedés közt, hogy majd meglátogatta. Milyen nehéz ilyenkor elhinni azt, hogy eljön az idő és várni türelemmel. De Isten ígéretei igazak. Az idő eljön, minden nép és minden lélek számára az igazi szabadulásra: s eljött a Krisztusban. Benne látogatja meg a nyomorultakat, emeli föl a gyengét. S ha felismerjük benne a Szabadítót, meghajlunk és leborulunk előtte és hisszük. A mi életünk szabadítója Krisztus. — *Imádság.* Tekintsd meg nyomorúságom Istenem és a Te szabadításod engeddd fölismernem a kegyelemben, mely szent Fiadban élém

ragyog. Keresd föl népedet és mutasd meg annak szabadításod dicsőségét!

29. *János ev. 15 : 9.* — *Elmélkedés.* Megmaradni az isteni Szeretetben, mely reánk Krisztusban kiáradt! Milyen boldog felhívás! Ez a szeretet szenvedett a kereszten, ennek jelülül törte meg a kenyeret az Úrvacsorában, ezért támadt föl és ül a mennyben az Atya jobbján. Ez az Atya szeretete, mely testet öltött Benne! Milyen messze van ennek a szeretnek a meglátásától ez a gyűlölködő világ! Pedig erre van szüksége, hogy éljen. S csak úgy kapja meg, ha először az én lelkemben fakad fel a szeretet és az én életemben mutathatom ezt másnak. A szeretetlenségnek ki kell tisztúlnia étetemből, hogy helyet adjon az isteni Szeretetnek. — *Imádság.* Örök szeretet, jöjj el te az én lelkembe, hogy meglássam kegyelmed nagyságát, ölj ki minden szeretetlenséget belőlem s tedd, hogy maradjak meg a te Szeretetedben?

30. *IV. 26 : Mózes 61.* — *Elmélkedés.* Ez a két ember idegen tűzzel akart áldozni az Úrnak s ez a tűz megégette őket. Isten keményen bünteti azt, aki nem úgy jár el el, amint Ő akarja. Tüzet gyújtott az Ő anyaszentegyházában, ahol lobogó lánggal ég az Ő oltára, jaj annak, aki idegen tűzzel akar közeledni őhöz. Az Egyházat magának választotta, az neki kell, hogy szentelve legyen, tagjai hűséggel és alázatossággal kell, hogy járjanak Ő előtte és oltára körül. Évszázadokon át Ő ápolta azon a tüzet, szent szívek, neki tetsző lelkek áldozatával. Most azt kívánja, hogy mindenki egyesüljön az áldozatban az Ő oltáráról vett tűzzel. — *Imádság* Atyám, Tégy engem igaz, áldozatos tagjává Egyháznak és indítsd fel lelkemet buzgó hűségre az iránt!

31. *Lukács ev. 12 : 32.* — *Elmélkedés.* A világ szerint és számszerint „kicsiny nyáj” az akiket az Atya magának választott. Még kisebb volt, mikor Jézus ezeket mondta. Azóta számban és lélekben megnőtt. De az Atya ereje és hatalma által nagy és diadalmas. Tetszett az Atyának, hogy nekik adja az országot. Velük szemben semmit sem tehet a világ hatalma, mert őket Isten védi. Boldog tapasztalat ez mindig, mikor a bűn és gonosz ellenünk tör, de csak akkor boldogság, ha mi bizalmunkat Abban vetjük, akihez tartozunk. Isten harcol e világban a szeretet és békeesség kicsiny seregével, ki félne, ha Isten vele van. — *Imádság.* Atyám, add a Te erődöt, hogy a

félelem nyílnak meg ne béríthassanak. Szaporítsd seregedet e világban, hogy országod növekedjék s diadalmaskodjék mindenek felett!

„Áhítat percei“

című, mintául itt közölt útmutatókat a Biblia naponkénti olvasásához egyelőre egy hónapra való anyaggal állítottuk össze. Ez az útmutató *különnyomat* alakjában is kapható kiadóhivatalunknál. Lelkészársainban ezúton hívjuk fel, hogy híveik között, amenyiben megfelelőnek tartják, terjesszék és gyűjtsenek reá állandó előfizetőket. Egy hónapi útmutató 3 lei. Ha megfelelő számú megrendelés történik, a vállalkozást hónapról-hónapra folytatni fogjuk.

Az Út Szerkesztősége.

BCU Cluj / Central University Library Cluj